DARBININKAS

Vol. LXXVI, Nr. 33
Rugpjūtis - August 30, 1991

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Darbininko **bendradarbis Edvardas Šulaitis (dešinėje) Lietuvos parlamento rūmuose kalbasi su *New York Times* bendradarbiu Bill Keller (kairėje), kuris po žudynių Medininkuose vėl buvo atvykęs į Lietuvą.** Nuotr. Viktoro Kapočiaus

ĮVYKIAI LIETUVOJE

— Operatyvinis taikios rezistencijos centras Lietuvoje pradės veikti nuo rugsėjo 1. Jame bus apmokomi taikiai rezistencijai krašto apsaugos departamento pareigūnai. Nuspręsta pareigūnus apmokyti tam atvejui, jei Sovietai bandytų sugriežtinti okupacinį režimą Lietuvoje. Spaudos agentūros primena, kad valdžios viršūnės Lietuvoje ne kartą įspėjo Sovietus, kad jei Lietuvoje nesiliaus sovietų kariškių smurto veiksmai, lietuviai imsis taikių priemonių tokiems veiksmams pasipriešinti.

— Baltijos kelyje, kuriame liepsnojo fakelai, rugpjūčio 23 minint pabaltiečiams nelemtosios Ribbentropo-Molotovo sutarties sukaktį, filmuodami žuvo keturi Lietuvos vyrai. Jie skrido žemai skraidančiu Akmenės aviacijos klubo lėktuvu, kuris užkliudė aukštos įtampos elektros laidus. Žuvo du instruktoriai — Aurelijus Jurgaitis ir Sigitas Tomaševičius ir du keleiviai — Jonas Skiparis ir Vacys Pocius.

— Lietuvos ir Armėnijos tarpvalstinė sutartis Vilniuje pasirašyta rugpjūčio 14. Ją pasirašė lietuvių ir armėnų delegacijų pirmininkai Vytautas Landsbergis ir Ter-Petrosian. Armėnų oficiali delegacija po sutarties pasirašymo dalyvavo bendroje spaudos konferencijoje. Jai pasibaigus, Armėnijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Petrosian susitiko su armėnų bendruomenės Lietuvoje atstovais.

— Rugpjūčio 9 d. sukako 85 metai, kai draugija "Lyra" surengė pirmąjį lietuvišką vakarą Biržuose. Entuziastai dažnai vaidino periferijoje, subūrė kelis chorus, įsteigė knygyną. Po Pirmojo pasaulinio karo draugija, pasivadinusi "Mūzos" vardu, išvystė dar platesnę veiklą. Spektaklius režisavo B. Dauguvietis.

— Pirmasis Kauno tarptautinis folkloro festivalis vyko liepos 26 - 28. Dalyvavo Ispanijos, Prancūzijos, Olandijos, Izraelio, Kipro ir kitų šalių ansambliai.

— Lietuvoje naftos esą apie 150 milijonų tonų. Trečdalis tos naftos esąs sausumoje, o du trečdaliai Baltijos jūroje, netoli Lietuvos krantų. Specialistų tvirtinimu, per metus Lietuvoje galima gauti 60,000 tonų naftos.

— Lietuvoje šiuo metu yra 932 tautinės jaunimo sąjungos "Jaunoji Lietuva" nariai. 137 jų veikia Kaune.

— A. Sabaliauskas, Palangos higienos centro direktorius, pareiškė, kad vasarotojai gali naudotis maudynėmis visuose Palangos ir Šventosios paplūdimiuose. Ten vanduo atitinkąs visas higienos normas. Blogesnė padėtis prie Klaipėdos. Melnragėje ir Giruliuose maudytis uždrausta.

— Paplūdimio ruože tarp Palangos ir Šventosios nuo šių metų vasaros sezono pradžios nuskendo du žmonės, abu per audrą. Pasak palangiškio gelbėtojo Povilo, kas 200 paplūdimio metrų turi būti bent po vieną gelbėtoją, tuo tarpu Palangos paplūdimyje (apie 3,5 km) jų yra tik 7.

SAVAITĖ, KURI SUKRĖTĖ VISĄ PASAULĮ

Žymesnių įvykių suvestinė pagal įvairius šaltinius

Dabar, kai jau praėjo revoliucijos vėtra, sukrėtusi ne tik Sovietų Sąjungą, bet ir visą pasaulį, savaitės perspektyvoje skaitytojų patogumui pateikiama žymesnių įvykių suvestinė, sudaryta pagal įvairių pasaulio spaudos ir TV agentūrų bei Lietuvių Informacijos Centro pranešimus:

Rugpjūčio 19 — Pirmadienis

6 val. ryto (visur Maskvos laiku) — TASS agentūra staiga praneša, kad Gorbačiovas, atostogaujantis Kryme, pašalintas kariuomenės ir KGB; jis dėl nesveikatos negalįs eiti savo pareigų; jo vieton pastatytas vicepre-zidentas Janajev. Šalį valdyti perima Valstybinis Nepaprastosios Padėties Komitetas.

7 val. — Suspenduojamos visos politinės partijos ir uždaroma opozicijos spauda, išskyrus oficialiuosius komunistų partijos ir valdžios organus.

8 val. — Į Kremliaus pusę pradeda riedėti šarvuoti sunkvežimiai su kariuomene. Sargybos blokuoja tarnautojų įėjimą į radijo centrą.

10 val. — Estijos ir Lietuvos parlamentai renkasi nepaprastų posėdžių. Sovietų kariuomenė apsupa "Nepriklausomos Lietuvos" TV stotį.

10:30 val. — Perversmo vadai kreipiasi į sovietinius piliečius, pranešdami, kad padėtis tapusi "nesuvaldoma" ir todėl imtasi priemonių. Įvedama komendanto valanda Maskvoje ir kai kuriose Sovietų Sąjungos respublikose pusei metų. Valdžią perima Nepaprastos Padėties Komitetas, kuriame yra prezidento pareigas einantis buvęs vicepremjeras Genadi Janajev, KGB viršininkas Kriučkovas, premjeras Pavlov, vidaus reikalų ministras Pugo, kariuomenės vadas Jazov ir kt.

11 val. — Kariuomenė apsupa Rusijos respublikos parlamento rūmus.

12:30 val. — Demonstrantai apsupa tankus. Rusijos respublikos prezidentas Boris Jelcin nuo tanko kreipiasi į žmones ir skelbia generalinį streiką. Jis praneša, kad Gorbačiovas laikomas namų arešte Kryme.

5 val. — Jelcinas įsako armijai ir KGB paklusti Rusijos įsakymams.

6 val. — Perversmo vadai šaukia spaudos konferenciją. Janajev praneša, kad Gorbačiovas esąs "pavargęs ir reikalingas poilsio pataisyti sveikatai". Vėliau ateina žinios, kad Sibiro angliakasiai ir automobilių darbininkai remia Jelciną ir išeina į streiką. Minios ima rinktis prie Rusijos parlamento rūmų ir pradeda budėjimą.

11:30 val. — Dešimt Sovietų rinktinės kariuomenės tankų pereina Jelcino pusėn ir stoja ginti parlamento rūmų.

Rugpjūčio 20 — Antradienis

1 val. — Rygoje sovietinė kariuomenė atidaro ugnį į autobusiuką, vieną latvį nušaudama, kitą sužeisdama. Vėliau, Vilniuje Sovietų kariuomenė apsupa parlamento rūmus, bet po pusvalandžio pasitraukia. Kariuomenė užima radijo ir TV stotis bei telefonų centrines Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Maskvoje kariuomenė blokuoja pagrindines kryžkeles.

11:30 val. — Moldavijos sostinėje Kišiniove tūkstantinės minios susirenka prie pagrindinių pastatų, pasiruošusios ginti juos nuo Sovietų kariuomenės.

11:45 val. — Jelcinas reikalauja, kad jam būtų leista pasimatyti su Gorbačiovu ir kad tarptautinės Sveikatos Organizacijos gydytojai patikrintų jo sveikatą.

12:20 val. (popiet) — Lietuvos Aukščiausioji Taryba kreipiasi į Sovietų kariuomenę, esančią Respublikos teritorijoje, kviesdama neremti perversmo.

12:25 val. — Dešimtys tūkstančių žmonių, susirinkę Leningrade prie Žiemos Rūmų (vieta, kurioje vyko lemiamieji 1917 m. bolševikinės revoliucijos įvykiai), protestuoja prieš perversmą. Kariuomenės vadovybė Maskvoje skelbia komendanto valandą, prasidedančią nuo 11 val. nakties.

1 val. popiet — Apie 50 tūkstančių minia saugo Rusijos parlamentą.

5:30 val. popiet — Minia prie parlamento padidėjo iki 150 tūkstančių.

7 val. popiet — Tankai artinasi prie parlamento rūmų.

9 val. popiet — Janajev skelbia, kad kariuomenė nepuls.

•Vidurnaktis — Žūsta trys parlamento saugotojai iš minios.

•Tą pačią dieną Estijos parlamentas paskelbia nepriklausomybės deklaraciją ir rinkimus 1992 m.

•Kanadoje didėja nepasitenkinimas dėl užsienio reikalų ministrės Barbara McDougall, kuri prieš išvykdama į NATO valstybių konferenciją ryšium su perversmu Sovietų Sąjungoje, spaudai pareiškusi, kad Ottawa galėtų dirbti ir su nauja (perversmininkų) vyriausybe. Spauda praneša, kad pabaltiečių grupės dėl to pareiškė griežtą protestą. Cituoja Lietuvių Bendruomenės vicepirmininkės Gabijos Petrauskas išsireiškimą, kad pabaltiečiai pritrenkti tokio ministrės naivumo ir jautrumo stokos.

Rugpjūčio 21 — Trečiadienis

12 val. — Komunistų partija kviečia prezidento pareigas einantį Janajevą tučtuojau susitikti su Gorbačiovu.

1 val. — Kriučkovas kalbina Jelciną skristi pas Gorbačiovą, bet Jelcinas atsisako.

2 val. — Partijos organas *Pravda* kviečia užbaigti cenzūrą ir remia Jelciną. Netrukus kariuomenė pradeda trauktis iš Maskvos centro.

2:20 val. — Jelcinas praneša, kad perversmo vadai skuba į aerouostą, norėdami pabėgti.

5:25 val. — Sąjunginės Aukščiausios Tarybos atstovas praneša, kad perversmo komitetas nustojo veikęs, kad du jo nariai nuskrido susitikti su Gorbačiovu.

•TASS praneša, kad Sovietų Sąjungos Aukščiausioji Taryba oficialiai sugrąžina Gorbačiovą prezidentu, o valstybės prokuro-

(nukelta į 2 psl.)

LIETUVOS RESPUBLIKA PRADEDA SAVARANKIŠKAI TVARKYTIS

Kaip pačioje Sovietų Sąjungoje ir jos respublikose, taip ir Lietuvoje, tebejaučiamos naujos nuotaikos ir prasideda naujas gyvenimas po to, kai nepavykęs perversmas atpalaidavo demokratines jėgas.

Lietuvių Informacijos Centras paskelbė iš Vilniaus gautuosius Lietuvos vyriausybės ir Aukščiausiosios Tarybos pareiškimus ir nutarimus, susijusius su pastarųjų įvykių pasekmėmis.

Viename savo pareiškimų premjeras Vagnorius praneša, kad KGB, komunistų partijos (Maskvos platformos) ir karinių komendantų bei komisariatų veikla esanti nutraukta. Sovietų karinės pajėgos sugrįžusios į savo reguliarias bazes Lietuvoje, o Lietuva savo kontrolėn perėmusi savo respublikos sienas.

Toliau, premjeras praneša, kad Lietuvos vyriausybė suspendavo Sovietų Sąjungos muitinės veiklą Lietuvos teritorijoje ir aptaria būdus, kaip nepriklausomos Lietuvos muitinė vykdys savo funkcijas, ligi bus pasirašyta tarpvalstybinė sutartis su Sovietų Sąjunga.

Atskiru nutarimu Lietuvos vyriausybė užtikrina Lietuvos gyventojus, kad jie nebus diskriminuojami už politinius įsitikinimus ar dėl to, kad jie yra kitos tautybės. Tvirtinama, kad lietuvių tauta nėra kerštinga, o asmenis, padariusius nusikaltimus, gali teisti tiktai teismas.

Lietuvos vaikinams, esantiems Sovietų Sąjungos armijoje, vyriausybė praneša, jog ji daranti viską, kad jie kuo greičiau galėtų nutraukti savo tarnybą. Juos prašo savavališkai nepasitraukti iš karinių dalinių, ligi nebus atitinkamo TSRS gynybos ministro įsakymo.

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis rugpjūčio 24 pasirašė eilę nutarimų, kurie susiję su buvusio nepavykusio perversmo Sovietijoje atgarsiais.

Remiantis dar ankstesniais AT nutarimais, dabar AT pavedė vy-

(nukelta į 5 psl.)

Juodojo kaspino dienos proga rugpjūčio 23 demonstracijos prie Jungtinių Tautų. Nešama daugybė vėliavų. Nuotr. Liudo Tamošaičio

REIKALAUTI, KAD JAV DABAR PRIPAŽINTŲ PABALTIJO VALSTYBES

— JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba kreipiasi į lietuvius —

Mieli lietuviai,

Kraštutiniųjų perversmui Sovietų Sąjungoje žlugus, Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė įgavo tikrą galimybę. Net Rusijos Federacijos vadovai parezidento Jelcino vardu kviečia Vakarų demokratijas pripažinti Baltijos valstybių teisėtas ir demokratiškai išrinktas vyriausybes.

Todėl šiuo ypatingu laiku yra svarbu, kad JAV prezidentas Bush pripažintų Lietuvos vyriausybę.

JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybė prašo visus lietuvius reikalauti, kad prezidentas Bush šia politiką realizuotų nepriklausomos Lietuvos Respublikos atstatymo pripažinimo aktu.

JAV Lietuvių Bendruomenės Visuomeninių reikalų taryba yra pakvietusi specialų komitetą, kurio koordinatorius yra Linas Norušis, šiai akcijai vadovauti ir ją koordinuoiti. Detalės seks artimiausiu metu. Tuo tarpu visais reikalais prašome kreiptis į JAV LB apygardų ir apylinkių valdybas bei JAV LB centrines įstaigas Chicagoje ir Washingtone.

Kiekvienas lietuvis dabar yra prašomas skambinti prezidentui Bush — "Comment Line" tel. 202 - 456 - 1111 ir prašyti pripažinti Lietuvos Respublikos vyriausybę.

Kviečiame Jus, mieli tautiečiai, prie šios veiklos prisidėti. Tik sujungę rankas turėsime tą jėgą ir pasieksime savo tikslą. To reikalauja mūsų kraujo ryšiai su broliais ir sesėmis Lietuvoje.

Dr. Antanas Razma
JAV LB Krašto Valdybos,
pirmininkas

Dr. Tomas Remeikis
Visuomeninių Reikalų
Tarybos pirmininkas

Lietuviai demonstruoja Vilniuje. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

— Lietuvos bankas superka ir parduoda valiutą. Nuo š.m. rugpjūčio 8 dienos nustatytos valiutos supirkimo ir pardavimo kainos bei normos vienam asmeniui, turinčiam dokumentus vykti į užsienį. JAV doleriai superkami po 32 rublius, parduodami po 34.25, vienas asmuo gali pirkti iki 300 JAV dolerių.

— Kaune per IV pasaulio lietuvių sporto žaidynes nejvyko nė vienos vagystės.

Iš sporto rūmų, kur buvo pašarvoti Medininkuose nužudytieji, eisena į Vilniaus katedrą rugpjūčio 3. Prieky: Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirm. prof. Vytautas Landsbergis, ministeris pirmininkas Gediminas Vagnorius ir Aukščiausiosios Tarybos vicepirm. Kazys Motieka. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

SAVAITĖ, KURI SUKRĖTĖ VISĄ PASAULĮ

(atkelta iš 1 psl.)

ras užveda bylą prieš perversmininkus.

● Latvijos Aukščiausioji Taryba deklaruoja savo nepri mybę.

● Sovietų armija pasitraukia iš Kauno radijo ir TV, Vilniaus tarptautinės telefonų centrinės ir kitų Lietuvos miestų radijo ir pertransliavimo stočių, kurias buvo užėmusi perversmo metu rugpjūčio 19 d. Beapleidžiant pastatus, prie parlamento Sovietų kariškiai susišaudo su lietuviais sargybiniais. Vienas lietuvis žūsta, du sužeisti.

● Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos neeiliniame posėdyje vakare svarstoma nutarimus suteikti pagalbą Rusijos respublikai maistu, medikamentais, veikiant Lietuvos-Rusijos sutarties dvasia; pirmumo eilėje vykdyti ekonominius susitarimus su Rusija; pasiųsti kelis deputatus į Maskvą prie Rusijos parlamento rūmų būti kartu su jų gynėjais.

● Išdalintas AT pirmininko pareiškimas Lietuvos piliečiams, kviečiant susilaikyti nuo provokacijų, nesibaiminti paremti tuos sovietų karius ar jų šeimos narius, kurie yra prieš perversmininkus.

● Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai Washingtone kreipiasi į JAV Valstybės departamentą, prašydami pripažinti respublikų vyriausybes.

● Prezidentas Bush Kennebunkport, Maine, pareiškia, kad jis mato naują politinę pusiausvyrą, kuri suteiks progos pasitarimams, vedantiems į Pabaltijo valstybių nepriklausomybę. Baker pavaduotojas Eagleburger ABC TV pareiškė, kad Prezidentas kalbės su Gorbačiovu dėl Pabaltijo.

● Washingtone Marylando demokratas kongresmanas Steny Hoyer, kuris yra JAV Helsinkio komisijos vicepirmininku, ragina, kad Prezidento Bush administracija oficialiai pripažintų išrinktąsias Pabaltijo valstybių vy- ybes. Wisconsino demokratas kongresmanas Les Aspin, Atstovų Rūmų ginkluotų pajėgų komiteto pirmininkas, sako, kad "Jau pats laikas Pabaltijį išlaisvinti".

Rugpjūčio 21 d. rytas. New Yorko laiku — Prezidentas Bush telefonu kalbasi su Jelcinu, Rusijos parlamento rūmuose. Jelcin dėkoja už moralinę paramą. Tos pačios dienos 12:19 val. popiet prez. Bush kalbasi su Gorbačiovu, kuris jam skambina iš Krymo ir praneša, kad viskas esą "under control", dėkoja JAV ir visiems už paramą, ir rytoj grįžta į Maskvą. Pasikalbėjimas trunka 20 minučių.

Rugpjūčio 22 — Ketvirtadienis

2:15 val. popiet (Maskvos laiku) Gorbačiovas grįžta ir perima pareigas. Žada pagreitinti reformas ir dirbti kartu su Jelcinu, bet gina komunistų partiją. Nepaisydamas perversmo prieš jį, tvirtina, kad, išvalyta nuo reakcinių jėgų, komunistų partija galinti prisidėti prie reformų šalyje. Gailisi, kad pasitikėjo žmonėmis, kurie jį išdavė.

● Jelcinas jungiasi su maskviečiais, džiūgaujančiais pergale. Nuverčiamas Deržinskio paminklas prie KGB būstinės.

● KGB vadovybė atsiriboja nuo savo viršininko Kriučkovo, pareikšdamą, kad nieko bendra neturėjusi su jo veikla. Vidaus reikalų ministras Pugo, prieš suimamas bando nusišauti, nuo žaizdų miršta ligoninėje. Skelbiama, kad būsią suimti ir patraukti teismo atsakomybėn visi perversmo komiteto nariai.

● Rusijos respublikos premjeras Siliajev kaltina Sovietų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos spykerį Lukijanov (buvusi Gorbačiovo gerą draugą) buvus vienu vadovaujančių maištininkų.

● Jelcinas išleidžia įsakymą, draudžiantį komunistų skyrius armijoje, esančioje Rusijos respublikos teritorijoje.

● Rugpjūčio 22 d. rytą Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis Sovietų gen. štabo viršininkui Mojsejevui praneša, kad, jei nebus duotas įsakymas palikti okupuotus Lietuvos TV ir radijo pastatus Vilniuje, Lietuvos gyventojai patys juos atsiims.

● Tos pat dienos 6:10 val. vakare (Lietuvos laiku) Lietuvos TV ir radijo pastatas ir bokštas perduodami Lietuvos valdžios kontrolei. (Tai tie pastatai, kurie buvo užgrobti sausio 13-ąją.)

● VLIKas prašo JAV prezidentą Bush sukviesti Vakarų kraštų koaliciją, kuri, kaip ir Persijos ilankos karo metu, svarstytų Pabaltijo nepriklausomybės klausimą.

● JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba kreipiasi į Amerikos lietuvius, kad jie imtųsi žygių ir reikalautų, kad prezidentas Bush pripažintų Lietuvos vyriausybę.

● George F. Kennan, žymus Amerikos istorikas ir sovietinės diplomatijos ekspertas, per Mac Neal - Lehrer TV interview pareiškia, kad su perversmu susijusieji įvykiai savo svarbumu pralenkia ir Spalio (1917 m.) revoliuciją.

Rugpjūčio 23 — Penktadienis

● Kirgizijos prezidentas skelbia, kad perimta komunistų partijos būstinė, o sostinėje esantis Lenino muziejus bus paverstas kultūros centru.

● Latvijoje ir Lietuvoje komunistų partija skelbiama už įstatymo ribų, ir valstybė perima jos turtą. Prokurorai užveda bylą prieš partijos veikėjus-sąmokslininkus. Latviai areštuoja komunistų partijos veikėją Rubiks. Estai nuverčia Lenino paminklą Taline, o lietuviai — Vilniuje.

● Lietuvos vyriausybė paima Lietuvos komunistų Maskvos platformos partijos centro komiteto rūmus. Lyderiai slapstosi, kariuomenės globojami.

● Gorbačiovas atleidžia užsienio reikalų ministrą Besmertnych, ėjusį kariuomenės vado pareigas gen. Mojsejevą ir Sovietų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos spykerį Lukjanov ir reikalauja atsistatydinti visus komiteto narius, nes jie rėmė perversmą.

● Jelcinas suspenduoja komunistų partiją ir uždraudžia politines grupuotes, įskaitant ir komunistų partiją, veikiančias Rusijos teritorijoj esančiuose sovietinės kariuomenės daliniuose, KGB ir vidaus reikalų ministerijoje.

● Jelcinas suspenduoja šešis partijos ir valdžios laikraščius, tarp jų ir *Pravdą*; konfiskuoja jų turtą Rusijos teritorijoje, paleidžia Tass agentūros viršininką; įsako agentūrą Novosti bei visas leidyklas ir spaustuves pervesti Rusijos respublikos žinion.

● Uzbekistano prezidentas Islam A. Karimov pasitraukia iš Sovietų Politbiuro.

● Moldavijos prezidentas uždraudžia komunistų partiją.

● Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerija suspenduoja Sovietų ir komunistų partijos leidinius Respublikos teritorijoje.

(nukelta į 5 psl.)

16 JAV SENATORIŲ RAGINA PRIPAŽINTI PABALTIJO VYRIAUSYBES

Šešiolika senatorių — 11 demokratų ir 5 respublikonai — rugpjūčio 23 d. pasirašė laišką, kurio iniciatorium buvo senatorius Donald Riegle (D-MI), raginant prezidentą Bush pripažinti Pabaltijo respublikų vyriausybes: Tom Harkin (D-Iowa), Bill Bradley (D-NJ), Larry Pressler (R-SD), John Kerry (D-MA), Malcolm Wallop (R-WY), Alan Dixon (D-IL), Dennis DeConcini (D-AZ), Frank Lautenberg (D-NJ), Alfonse D'Amato (R-NY), Christopher Dodd (D-CT), Arlen Spector (R-PA), Joseph Lieberman (D-CT), Harris Wofford (D-PA), John McCain (R-AZ), Barbara Mikulski (D-MD).

Prezidentui primenama, kad Boris Jelcin, kuris yra šiuo metu dominuojanti asmenybė Sovietų Sąjungoje, sužlugus reakcininkų perversmui, indorsavo Pabaltijo nepriklausomybę. Jis raginamas atsistoti su Jelcinu ir Pabaltijo tautomis vardan laisvės ir teisingumo.

Žinant, kad Senatas šiuo metu atostogauja, tas faktas, jog laiškas skubiai parašytas ir surinkti parašai, reiškia, jog politiniai vėjai pradeda pūsti Pabaltijo naudai. Raginama skubiai imtis žingsnio, kurio prezidentas Bush Lietuvos atveju jau vengia 17 mėnesių.

Prieš laikraščiui išeinant į spaudą, Lietuvių Bendruomenės biuletenis iš Washingtono pranešė, kad senatorius Donald Riegle nusprendęs pakartoti tą savo laišką prezidentui Bush ir nori surinkti kiek galima daugiau parašų. Kreipiamasi į Amerikos lietuvius kontaktuoti savo senatorius tuo reikalu, išskyrus Arizoną, Connecticut, New Jersey ir Pennsylvania valstijas, nes tų valstijų senatoriai jau tą laišką pasirašė.

JAV lietuvių sportininkų delegacijos vadovai (dešinėje pirm. Valdas Adamkus) eina laidotuvių procesijoje rugpjūčio 3 Vilniuje, laidojant Medininkuose nužudytus pasienio policininkus. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oraș šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S, St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duedami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK – NEW JERSEY – Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 -10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLODNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK – "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 v. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba, iš tos pačios stoties girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 v. popiet. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 908 753 - 5636

Remkime

TAUTOS FONDĄ

ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės Lždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukas siųsti adresu:

Tautos Fondas,
Lithuanian National Foundation, Inc.,
P.O. Box 21073,
Woodhaven, N.Y. 11421.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS JONAS 1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUIŠES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, N.Y. 11207

FAX 718 827 - 2964
Editorial Office 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second Class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year $20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

ISSN 0011-6637

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Nebeužtvenksi upės bėgimo!

Rugpjūčio 18 Sovietų Sąjungoje buvo rengiamas perversmas — norėjo nuversti prezidentą Gorbačiovą ir vėl atstatyti griežto režimo komunistinę valdžią. Pučas nepavyko. Visą padėtį išgelbėjo Rusijos respublikos naujasis prezidentas Boris Jelcin, kuris didvyriškai stojo ginti demokratijos. Kaip visa žinių tarnyba pažymėjo, jis pasirinko Lietuvos pavyzdį — neišsigando grasinimų, užbarikadavo parlamento rūmus ir sušaukė tūkstantinę minią. Žmonės, paragavę laisvės, jau nebenorėjo grįžti į senus kieto komunizmo laikus. Beginklė žmonių minia stojo ginti laisvės, ir laimėjo.

Ar tai nebuvo pirmas atsitikimas Rusijos istorijoje? Kaip komentatoriai aiškino, pučo rengėjai to nesitikėjo. Jie manė, kad minia, kaip visada, neišdrįs pasipriešinti ir nusilenks jiems.

Tik Jelcino dėka Gorbačiovas sugrąžintas į valdžią. Jelcinas gi Lietuvai yra draugiškas. Tuoj po pergalės jis pirmas prabilo apie laisvės suteikimą Pabaltijo respublikoms.

Jau rugpjūčio 21 vakare ir visą rugpjūčio 22 dieną televizijoje, per radiją ir spaudoje buvo minima Lietuva. Pirmą kartą buvo rašoma taip šiltai, padrąsinančiai, kad jau pats laikas pripažinti šių respublikų nepriklausomybę. Ir jau sakoma, kad tai įvyks labai greitai.

Iki šiol ir Lietuvoje, ir išeivijoje lietuviai veikė planingai, ištvermingai. Nors ir buvo tokių, kurie ilgėjosi ir gal dabar ilgisi griežto komunizmo valdymo laikų, nes jie patogiai ir ištaigingai gyveno, bet didžiuma yra vieningi ir siekia tik vieno tikslo — nepriklausomybės Lietuvai.

Išeivijos lietuviam, ypač gyvenantiems Jungtinėse Amerikos Valstijose, dabar yra pats svarbiausias momentas — budėti ir veikti. Lietuvos reikalus žino visi, belieka mums tik spausti Amerikos valdžios įstaigas — Kongresą ir prezidentą.

Prezidentas Bush buvo tiesiog įsimylėjęs Gorbačiovą. Dabar jis ir kitos pasaulio demokratijos daug prisidėjo prie to, kad Gorbačiovas būtų išvaduotas ir grąžintas į valdžią, kad nebūtų pažeista ten besikurianti demokratija. Prezidentas jau labai pataikavo Gorbačiovui anksčiau, net skrido Ukrainos įstikinėti, kad toji nesiskirtų iš Sąjungos. Gorbačiovui suprantama, labai norėjosi Sąjungą išlaikyti tokią, kaip ji buvo griežtųjų komunistų sudaryta. Kad Lietuva, Latvija ir Estija buvo neteisėtai okupuotos, jam tai buvo nesvarbu. Ir Amerikos prezidentas nenorėjo gadinti santykių su Sovietų Sąjunga — visokiais būdais išsisukinėjo, kalbėdamas apie Lietuvą. Visi suprato, kad jis palaiko Gorbačiovo norą išlaikyti Sovietų Sąjungą su pavergtom valstybėm.

Dabar, po Jelcino pergalės, visi reikalai pasuko į gerąją pusę. Jau "nebeužtvenksi upės bėgimo" — galima pasakyti Maironio žodžiais. Viskas vystosi mūsų naudai. Įvykiai vystosi labai greitai, ir iš mūsų reikalauja didelio budrumo ir veiklos.

Padėkime į šalį savo ambicijas, savo privačius reikalus. Šiandien tėvynė šaukia visus lietuvius, kur jie bebūtų, šaukia Lietuvos draugus, ginti nepriklausomybės teisę ir kuo greičiau laimėti.

Žinome, kaip amerikiečių spauda yra jautri visiems reagavimams. Rašykime savo laikraščių redakcijoms, dėkokime joms už tai, kad tiek daug vietos ir dėmesio skyrė Lietuvai, demokratinės laisvės gynimui.

Pasaulinio garso pianistas, Arthur Rubinstein, paklaustas ar jis yra pats geriausias, atsakė: "Ne! Tiktai skirtingas". Tą patį galėtume pasakyti ir apie Lietuvos Vyčių seimus.

Kiekvienas jų yra unikalus ir skirtingas, ar tai jis būtų Chicagoje su jos žaibišku tempu, ar St. Petersburg Beach, kur raminančiai veikia palmės ir liūliuojantis Atlantas.

Vienas sėkmingiausių seimų

Tad, tikrai šis 78-asis seimas, kuris vyko nuo liepos 31 iki rugpjūčio 4, Trade Winds viešbutyje, St. Petersburg, FL, liks kaip vienas sėkmingiausių. Rengė Lietuvos Vyčių centro valdyba, pirmininkaujant centro valdybos nariui Robertui Martin.

Atvykus pamačiau galybę "senų" pažįstamų, kurie atkeliavo iš šiaurės į šiltesnį klimatą poilsio, bet tam nebuvo laiko, nes laukė daug darbų.

Per registraciją liepos 31, gavome krepšelius su įrašu: "Knights of Lithuania for God and Country". Didžiuma juos mandriai ir nešiojomės, reklamuodami mūsų garbingos organizacijos vardą.

Atidarymo mišios buvo netolimoje Šv. Jono bažnyčioje. Koncelebravo prel. Algimantas Bartkus ir kun. Albertas Kontautas. Skaitinius atliko centro valdybos nariai Apolonija Žiaužienė ir Robertas Boris. Prel. Bartkus pasakė ir pritaikytą pamokslą.

Prasideda sesijos

Ketvirtadienį, rugpjūčio 1, prieš pirmąją sesiją, pagal tradiciją, įvyko buvusios centro valdybos posėdis. Liūdna buvo, kad jame nedalyvavo Albertas Zakarka, kuris kartu su Robertu Martin turėjo pirmininkauti seimo ruošai. Jis mirė seimo nesulaukęs. Jis surado mums šią gražią seimui vietą ir net ligoninėje būdamas rūpinosi įvairiom detalėm. Jo vietą — lietuviškų reikalų komiteto pirmininko valdyboje dabar perėmė jo duktė Rita Zakarkaitė.

Pirmoji sesija prasidėjo popiet. Pirmininkė Ona Klizas Wargo perskaitė organizacijos stovio raportą. Pirmoji vicepirmininkė Pranė Petkuvienė Onai įteikė puokštę gėlių, o visi atsistojimu pagerbė buvusią popu-

Skambinkime ir televizijos stotims ir joms dėkokime, kad taip nuoširdžiai gina laisvę ir puoselėja nepriklausomybės idėją, prašykime, kad ir toliau Lietuvos reikalų neužmirštų.

Svarbiausia, pasiekime mūsų kongresmanus, senatorius, rašykime jiems laiškus, siųskime telegramas, skambinkime telefonais. Šią akciją turėtų vykdyti visos organizacijos, didieji amerikiečių sambūriai, kurie mums palankūs.

Rugpjūčio 22 jau Amerikos prezidentas pats pirmas prabilo, kad reikia kuo skubiau sutvarkyti Pabaltijo valstybių reikalus. Jis turi sutvarkyti taip, kaip to reikalauja laisvę puoselėjanti amerikiečių tauta. Laisvė šį kraštą išugdė, Amerika visada gynė tautų laisvą apsisprendimą. Tikėkime, kad ir Lietuvos ji neišduos naujai vergijai.

Dirbkime visi. Tegu meilė Lietuvos dega mūsų širdyse, nes naujos gadynės aušra jau teka!

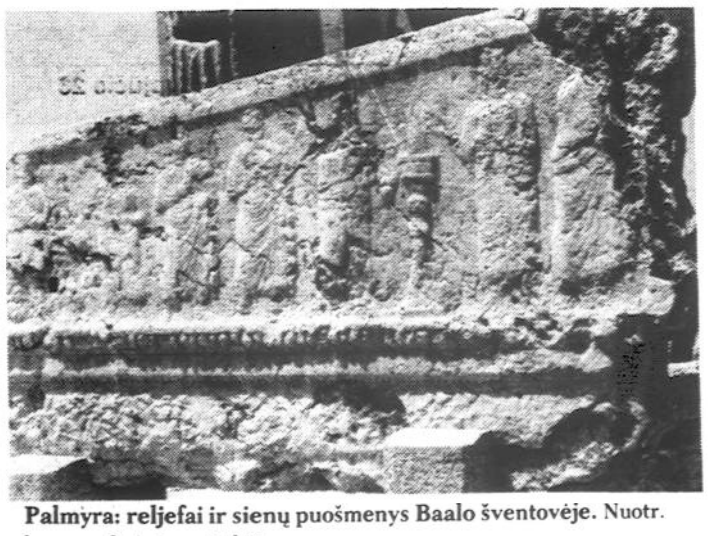

Palmyra: reljefai ir sienų puošmenys Baalo šventovėje. Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

LIETUVOS VYČIAI SEIMAVO FLORIDOJE

Lietuvos Vyčių seimo dalyvius rugpjūčio 1 d. St. Petersburg Beach, Fl., sveikina prel. Algimantas Bartkus, Šv. Kazimiero kolegijos Romoje rektorius. Prezidiume iš k.: Evelyna Ožielienė, Pranė Petkuvienė (nauja centro valdybos pirmininkė), kalba prel. A. Bartkus, prezidiumo sekretorės Marija Kinčius ir Helen Meizis. Nuotr. Dalios Bulvičiūtės

liarią pirmininkę.

Atlikus buvusių centro valdybos narių vardošaukį, sudarytas prezidiumas. Pirmininke pakviesta Pranė Petkuvienė, vicepirmininkais: Evelyna Ožielienė ir Pranas Petrauskas; sekretorėm Marija Kinčiuvienė ir Helen Maizys, parlamentaru — Peter P. Zanzitis.

Vietinės — 147-osios kuopos pirmininkas Antanas Gudonis, sveikindamas priminė, kad Floridos kuopos vis didėja, nes vis daugiau narių ieško šilto klimato. Padėkojo centro valdybai už pasirinkimą Floridos, palinkėjo sėkmingo susirinkimo.

Koncertas Lietuvių Klube

Vakare visi išvykome į Lietuvių Klubą pasilinksminti. Čia mus vaišino ir linksmino. Šokiams grojo newyorkietis, 12 kuopos narys Joe Thomas, be kurio neapsieina nė vienas seimas.

Buvome maloniai nustebinti sutikę solistę iš Lietuvos Emirą Dervinytę. Ji turi gražų lyrinį sopraną, ir jos dainuotos liaudies dainos visiem paliko gilų įspūdį. Akomponavo muz. Faustas Strolia. Solistė šiuo metu studijuoja Pontifikalinam Bažnytinės muzikos institute Vatikane. Ją globoja Šv. Kazimiero kolegija Romoje.

Koncerte taip pat pasirodė įvairių kuopų talentai, tarp jų ir newjorkietis, Great Necko 109 kuopos narys, Antanas Koberis, kuris į programą įvedė daug linksmumo.

(nukelta į 4 psl.)

UNESCO FORUMAS PRAGOJE

UNESCO — Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija rugsėjo 4 - 6 dienomis Čekoslovakijos sostinėje Pragoje rengia tarptautinį forumą "Kultūra ir demokratija".

Apie šimtą politinių veikėjų ir mokslininkų iš visų pasaulio kontinentų, pasiskirstę į šešias darbo grupes, gilinsis į įvairias temas, vienaip ar kitaip susijusias su kultūra ir demokratija. Bus nagrinėjami asmens ir bendruomenės santykiai, mažumų teisės, etniniai ir religiniai principai, socialinė ir ekonominė pažanga, demokratijos tarptautinė apimtis. Diskusijose prie apskrito stalo bus gvildenama tema: Demokratija ir informacijos priemonės.

Tame forume, tarp daugelio kitų, sutiko dalyvauti Čekoslovakijos užsienio reikalų ministras Dienstbier, buvęs Sovietų užsienio reikalų ministras Ševerdnadzė, buvęs Turkijos premjeras Ecevit ir buvęs Urugvajaus prezidentas Sanguinetti. Taip pat dalyvaus žymūs komunistinių režimų priešininkai ir žmogaus teisių gynėjai iš Vidurio ir Rytų Europos šalių.

IŠ KELIONĖS TIK ASILAS NEGRĮŽTA ARKLIU

III

Tautų Apaštalo Pauliaus pėdsakai Sirijoje

ANTANAS RUBŠYS
Manhattan College

10

Autobusas kupinas stovinčių kareivių. Jų tarpe matyti ir jaunų karininkų. Tik jie tarpusavyje kalbasi ir juokauja. Paprasti kareiviai ir autobuso keleiviai tyli ir tik žvalgosi per langus.

Būdinga, kad aplink kariuomenės stovyklą palei vieškelį matosi saulės išbaltinti dideli ir maži gyvulių skeletai. Tai tur būt savo tarnybą atlikę kupriai, mulai ir asilai...

Pagaliau Tadmore — Palmyroje

Arabas dviračiame, asilo traukiamame, vežimuke važiuoja pagrindine Palmyros gatve. Kadaise ji buvo dalis vieškelio karavanams iš Partijos! Autobusas Palmyroje nesustoja. Palmyra — griuvėsiai! Juos lanko turistai, o jų nūdien Sirijoje labai mažai. Autobusas skuba į netoliese žaliuojančią oazę — Tadmorą!

Nejučiomis imu lyginti Palmyros griuvėsius su neseniai dykumoje matyto kuprio skeletu. Palmyra yra iškilaus helenistinio miesto skeletas: helenistinis miesto nugarkaulis — pagrindinė gatvė, arba Kolonų kelias, ir helenistinio miesto šonkauliai — šalutinės gatvės abipus kolonų kelio. Laikas suėdė, o saulė išbaltino šimtmečių būvyje.

Vidurdienis. Autobusas išvažiuos į Damaską 5 val. popiet. Policininkas teiraujasi apie mano planus Tadmore. Paminėjus Palmyrą, pataria nusipirkti didelį butelį vandens. O gal net ir du, — palinkčioja galva ir palieka ramybėje.

Palmyra — imperatorės Zenobijos sostinė

Klajoju po griuvėsius. Klajoja ir danė moteris. Man lengviau ir įdomiau, nes lankausi antrukart. Ji bandysianti rasti Tadmore nakvynę, nes dabar griuvėsiuose per karšta. Tik teiraujasi, kaip pasiekti Tadmoro oazės vandenis... Skiriamės, nes man labiau rūpi miesto griaučiai. Kolonų likučiai ir jų žemėje sukiužusios galvos kviečia prisėsti jų pavėsin ir pamąstyti apie Zenobijos imperijos — civilizacijų žlugimą.

Griuvėsiai yra iš Palmyros klestėjimo laikotarpio — I-III a. po Kristaus. Imperatorė Zenobija — 266-272 m. po Kristaus — apkūlė gerokai net Romos legionus! Keisti griuvėsiai, — juose nesivaidena šventieji ar narsuoliai, bet pirkliai. Miesto istorija — prekybos istorija. Pasak arabų padavimų, įkurtas žydų karaliaus Saliamono. Šv. Raštas apie "Tadmorą dykumoje" užsimena 2 Kronikų knygoje (2 Kr 8, 4). Archeologija liudija, kad Tadmoro istorinės šaknys yra kur kas gilesnės — XIX a. prieš Kristų. Kanaaniečiai ir vėliau aramėjai valdė šią "Palmės oazę" ant kelio iš Rytų į Vakarus — nuo Mesopotamijos į Egiptą. 64 m. prieš Kristų romėnai ne tik pakeitė miesto vardą į Palmyrą, bet ir paskatino jo augimą. Po romėnų sparnu, Septimijus Odenatas padarė Palmyrą savavaldžia valstybe, apėmusia Siriją, šiaurės vakarų Mesopotamiją ir vakarinę Armeniją. Romėnai jam suteikė ne tik "Dux" (Vadas), bet ir "Imperator" (Imperatorius) titulą. Jam mirus, jo žmona Zenobija jautėsi imperatore, plėtė imperiją ir gražino sostinę Palmyrą... Jai sekėsi! Ji buvo valinga moteris! Gyventojai buvo maišyti: arabai, žydai, persai — pasakiškai turtingi "Aukso upės" pirkliai. Mat Palmyra buvo ne tik kelio iš Egipto į Mesopotamiją oazė, bet ir kelio iš pietinės Arabijos į Viduržemio jūros kraštus kryžkelė. Todėl jų laivai plaukiojo jūroje, o jų karavanai nešė šilką iš tolimų Azijos krantų. Būdinga, kad Zenobija neleido savo "Aukso upės" pirkliams išlepti.

Palmyra garsėjo savo dykumos beduinų kariuomene. Tam tikrą laiką Zenobija buvo Romos sąjungininkė su teise būti imperatore savo valstybės ribose. Tačiau Romai įsivėlus į karą su persais, Zenobija panūdo plėsti savo imperiją. Zenobija užkariavo Egiptą, jos kariuomenė sėkmingai veržėsi į Mažąją Aziją. Imperatorius Aurelijanas buvo priverstas suteikti Zenobijai imperatorės titulą, tačiau to jai neužteko. Suteikdama sūnui Augusto titulą, Zenobija jį paskatino pasiskelbti nepriklausomu nuo Romos. Imperatorius Aurelijanas neteko kantrybės ir išsiruošė žygiui prieš Palmyrą. Zenobija neteko Egipto, buvo išstumta iš Mažosios Azijos, — pakriko jos kariuomenė. Palmyra pasidavė Romai 272 m., o Zenobija buvo paimta į nelaisvę ir nugabenta į Romą. Čia jos laukė Aurelijano pasityčiojimas, — surakinta auksiniais pančiais. Zenobija turėjo sekti pergalės eisenoje jo vežimą. Zenobija mirė Romos imperatorių viloje prie Tivoli miesto.

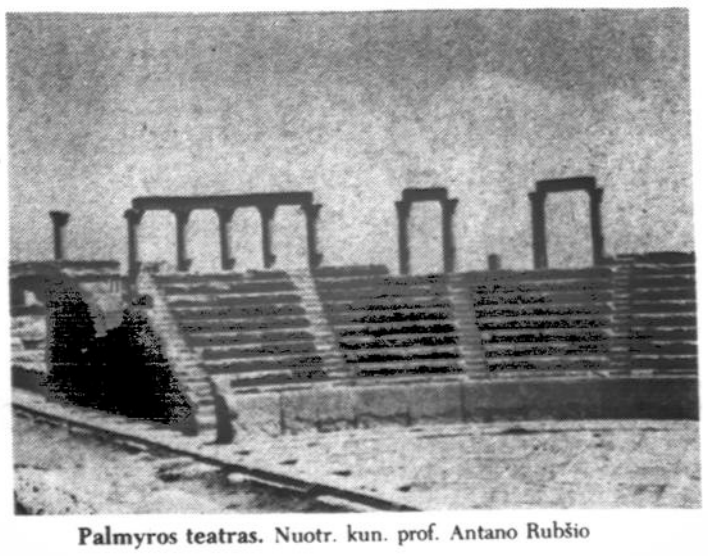

Palmyros teatras. Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

Palmyros dievai ir šventovės

Mano domėjimąsi Palmyros istorija pertraukia jauni balsai. Ketvertas Tadmoro mokinukų nori pasikalbėti svetimomis kalbomis. Pradeda nuo rusų. Matyt čia dažni lankytojai yra rusų kareiviai, apmokantys sirų kariuomenę naudotis pakeliui matytais tankais. Į berniukų sveikinimą atsakau arabišku "Marhaba!" ("Sveiki!"). Jie domisi mano kelionių knygomis, moka suprasti Palmyros griuvėsių žemėlapį ir noriai ryžtasi drauge paklajoti po saulėje įkaitusias gatveles. Klajones pradedame nuo Zenobijos viešbučio. Jis, tiesa, tuščias, bet turi šalto Coca-Cola gėrimo. Be to, šalia mažas sodelis. Berniukai man rodo į netoli esančius šventovės griuvėsius ir pasako jos vardą — Baal Šamin šventovė. Klausiu, kas yra tas "Baal Šamin", kodėl žmonės tokią šventovę pastatė, kada ji buvo pastatyta? Jie to nežino. Sako, kad mokykloje apie tai neaiškinama, nes šventovė esanti iš "Al-Jahiliya", t.y. "Tamsos" laikotarpio, ir musulmonams nesvarbi.

(Bus daugiau)

VLIKO VEIKLA EUROPINĖJE PLOTMĖJE

Paskutinių metų bėgyje ypatingai sustiprėjo reikšmė ir veikla Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos (Helsinkio Baigiamojo Akto) Europos valstybių demokratizacijos išsivystyme, ypatingai kiek tai liečia anksčiau buvusias Sovietų satelitines valstybes, Sovietų Sąjungą ir okupuotų Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos nesustabdomą ryžtą atstatyti Sovietų Sąjungos pavogtą nepriklausomybę.

VLIKas jau nuo 1973 m. aktyviai dalyvauja okupuotos Lietuvos bylos pristatyme ir gynime ESB konferencijose. Jis šioje veikloje dalyvauja individualiai, gindamas grynai tik okupuotos Lietuvos interesus ir taip pat, kaip Pasaulinės Pabaltiečių Santalkos narys, dirbdamas kartu su latvių ir estų pasaulinėmis organizacijomis. Šiame darbe VLIKas bendradarbiavo ir tebebendradarbiauja su okupuotos Lietuvos Helsinkio grupe, vadovaujama V. Petkaus, T. Venclovos ir kitų. Pirmą kartą ESB konferencijoje okupuotos Lietuvos atstovai dalyvavo 1990 m. birželio mėn. Kopenhagoje.

VLIKas taip pat labai aktyviai dalyvauja (vienintelė lietuvių organizacija) Europos parlamento darbuose, pristatydamas okupuotos Lietuvos bylą. VLIKo įgaliotinis Europoje ir parlamente yra A. Venskus ir jis artimai bendradarbiauja su VLIKo atstovu K. Dikšaičiu.

Šiais metais Vliko atstovai dr. K. Bobelis ir J. Bobelis dalyvavo ESB konferencijoje Krokuvoje. Dr. Alg. Budreckis dalyvavo Genevoje ir dr. K. Bobelis — Berlyne — užsienio reikalų ministrų konferencijoje. Konferencijoje buvo įteikti pareiškimai, liečiantys okupuotos Lietuvos išsilaisvinimo bylą. 1991 m. birželio 18 d. Berlyne įvyko pirmas bendras okupuotų Pabaltijo valstybių atstovų ir Pasaulinės Pabaltiečių Santalkos valdybos posėdis. Gaila, kad dėl okupuotos Lietuvos atstovo atsisakymo bendradarbiauti su išeivijos institucijomis nebuvo pasiektas numatytas tikslas, nors latvių ir estų atstovai išreiškė pageidavimą bendrai veikti.

Pereitais metais Kopenhagoje okupuotos Lietuvos atstovų bendradarbiavimas su VLIKu buvo nuoširdus ir kooperuojantis ir jie draugiškai naudojosi VLIKo patarimais. Bet gaila, kad 1990 m. lapkričio min. Paryžiuje, 1991 m. birželio mėn. Berlyne ir 1991 m. liepos mėn. Genevoje okupuotos Lietuvos atstovų bendradarbiavimas su Lietuvos nepriklausomybę siekiančiomis išeivijos organizacijomis buvo šaltas ir nekooperuojantis, kas sudarė bereikalingų duplikacijų veikloje. Reikia tikėtis, kad šitas reikalas ateityje bus išlygintas. Okupuotos Lietuvos veikėjai turi suprasti, kad išeivijos lietuviai nėra vien tik finansinių ir materialinių darbų talkininkai. Jie daugiau kaip 50 metų tęsia sunkų ir kartais labai nedėkingą politinį laisvinimo darbą, ir šiuo patyrimu okupuotos Lietuvos veikėjai galėtų teigiamiau pasinaudoti.

(Elta)

Lietuvių Fondo spaudos konferencijoje Seklyčioje, Chicagoje, dalyvavę spaudos bendradarbiai. Iš k.: Juozas Žygas, kun. Juozas Vaišnys, SJ, Birutė Jasaitienė, Marija Remienė, prel. dr. Juozas Prunskis, Ramona Steponavičiūtė, Juozas Žemaitis, Antanas Juodvalkis. Stovi: Juozas Šlajus, Algirdas Antanaitis, Kostas Burba, Apolinaras Bagdonas, Mečys Valiukėnas. Nuotr. Jono Tamulaičio

PREZIDENTO BUSH LAIŠKAS VAGNORIUI

Lietuvių Informacijos Centras paskelbė tekstą laiško, kurį prezidentas George Bush pasiuntė rugpjūčio 13 d. Lietuvos ministrui pirmininkui Gediminui Vagnoriui dėl Medininkų muitinės užpuolimo:

"Atsakau į Jūsų liepos 31 d. laišką dėl Medininkų muitinės užpuolimo. Mane nuliūdino ir sukėlė pasibaisėjimą šis beprasmis prievartos aktas. Tokio pobūdžio akcijos gali tik sukliudyti taikiam dialogui, kuris yra vienintelis perspektyvus kelias įgyvendinti teisėtiems lietuvių tautos siekiams.

Prašau perduoti visų Amerikos žmonių vardu mano giliausią užuojautą šio baisaus užpuolimo metu nužudytųjų šeimoms. Man buvo malonu išgirsti, kad amerikietis karo neurochirurgas, nukeliavęs į Lietuvą praeitą savaitgalį, sugebėjo prisidėti prie pastangų išgelbėt sužeistojo muitinės tarnautojo gyvybę.

Sovietų vadovybė — tame tarpe ir prezidentas Gorbačiovas — yra pareiškusi įsipareigojimą padėti Lietuvos vyriausybei tirti šį nusikaltimą ir patraukti nusikaltėlius atsakomybėn. Kaip aš jau esu teigęs, Baltijos valstybėse sukurta padėtis, savaime vedanti prie prievartos, ir ši padėtis turi būti pakeista. Mes ir toliau spausime Sovietų vyriausybę, kad ji kontroliuotų savo pajėgų veiksmus Baltijos valstybėse, aiškiai išreikšdami mūsų įsitikinimą, kad galiausiai Maskva yra atsakinga už savo personalo veiksmus.

Mes taip pat ir toliau raginsime Sovietų vyriausybę pradėti geros valios derybas be jokių išankstinių sąlygų su trim demokratiškai išrinktom Baltijos vyriausybėm. Paskutiniojo savo aukščiausio lygio susitikimo su prezidentu Gorbačiovu Maskvoje metu aš išdėsčiau šiuos klausimus prezidentui Gorbačiovui ir kitiems Sovietų vadovams. Aš taip pat daviau suprasti, kad JAV skiria didelę reikšmę pažangai Baltijos valstybių išlaisvinimo procese ir kad mes pastoviai remsime Baltijos valstybių tautas.

VLIKAS KREIPIASI Į JAV PREZIDENTĄ

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas rugpjūčio 22 pasiuntė JAV prezidentui George Bush savo pirmininko dr. K. Bobelio pasirašytą telegramą. Joje sakoma, kad ryšium su istoriniais įvykiais Sovietų Sąjungoje, Amerikos ir viso pasaulio lietuviai kreipiasi į Prezidentą, prašydami sušaukti vakariečių koaliciją, panašia į tą, kuri buvo veiksminga išvaduojant Kuveitą, kad ji apsvarstytų Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės klausimą.

Estijai ir Latvijai pastaruoju laiku deklaravus savo nepriklausomybę, sakoma toliau, dabar yra aišku, kad Pabaltijo valstybių pripažinimo klausimas yra aktualus ir labai svarbus to regiono stabilumui.

Telegramoje nurodoma, kad turėdami mintyje Prezidento stiprią ir ryžtingą poziciją "Desert Storm Operation" metu, lietuviai įsitikinę, jog, Prezidentui vadovaujant, būtų įkurta Pabaltijo Laisvės koalicija. Toji koalicija teisiškai peržiūrėtų Pabaltijo valstybių nelegalią aneksiją ir jų nepriklausomybės deklaracijų pripažinimą.

LIETUVOS VYČIAI SEIMAVO FLORIDOJE

(atkelta iš 3 psl.)

Tarp koncerto svečių buvo ir Tėv. Steponas Ropolas, OFM, netolimos lietuvių pranciškonų misijos viršininkas.

Antroji sesija ir jaunimo simpoziumas

Penktadienį, rugpjūčio 2 d., pradėjome mišiomis. Penktadieniai dažniausiai būna pati veikliausia seimo diena. Kartais vos spėjame kąsnį nutverti tarp sesijų!

Antroje sesijoje mūsų jaunimas surengė simpoziumą — "Jaunimas pasisako". Dalyvavo šeši Lietuvos Vyčių nariai. Pirmininkavo Jonas Baltrus, o simpoziume buvo: Donna Juraitytė, Barbora Mickūnaitė, Marytė Šepikas, Irena Gečaitė, Elena Mickalauskaitė. Malonu buvo matyti veiklų jaunimą pakeičiant mus, vyresniuosius.

Ko nori jaunimas

Ir štai ko pageidavo iš mūsų šie jauni (ne per 30 metų) nariai: atkreipkit dėmesį ir į mūsų nuomonę; pagirkit ir mus retkarčiais; trumpinkit posėdžius, kad liktų vietos ilgesnei kultūrinei programai; bandykit įvairinti veiklos aplinką. (Čia nurodė Los Angeles kuopos pavyzdį. Ji neturi savos parapijos būstinės, todėl renkasi privačiuose namuose. Ir ten būna labai jauku. Ragino ir kitas mažesnes kuopas pamėginti rinktis privačiai.)

Pagaliau kvietė mažiau naudoti posakį "Bet mes to niekados nedarėme"! Pabrėžė kad augimas vyksta per pasikeitimus. Užbaigė posakiu: "If you win over a junior, you will have a knight!"

Veiklos apžvalga

Po simpoziumo, Robertas Boris, "Pagalba Lietuvai" komiteto pirmininkas, parodė vaizdajuostę — Detroito World Medical Relief kraunamą konteinerį, kuris pasiekė Lietuvą 2 dienas prieš "kruvinąjį sekmadienį".

Įdomu buvo palyginti pakrovimą Detroite ir iškrovimą Lietuvoje: čia moderniausi keltuvai

Dr. Jonas Baltrus vadovauja jaunimo simpoziumui per Lietuvos Vyčių seimą St. Petersburg Beach, FL. Iš k.: Elena Mickalauskas, Irena Gečas, Barbara Mickūnas, Donna Jūraitis, Marytė Sepikas. Nuotr. Dalios Bulvičiūtės

Solistė Emira Dervinytė

— ten raumenų jėga.

Juosta baigėsi "Caritas" viršininkės seselės Albinos Pajerskaitės ir ligoninės personalo padėka Lietuvos Vyčiam.

Nuo pereitų metų seimo Pittsburghe Vyčiai išsiuntė į Lietuvą daugiau kaip milijono dolerių vertės medikamentų. "Bet materialinės pagalbos neužtenka — kalbėjo Robertas Boris — "reikia ir dvasinės."

Pranešė, kad Rožančiaus vainike jau yra 387 žmonės, čia ir Lietuvoje, kurie kas parą kalba rožančių.

Robertas taip pat padėkojo centro valdybos narei Apolonijai Žiaužienei už pagalbą.

Ji iš Amsterdamo ligoninės paaukotuosius medikamentus (tūkstančių dolerių vertės), talkinant Bernice Aviža, automobiliu pristatydavo į Religinę Šalpą Brooklyne. Tai pasigėretinas artimo meilės pavyzdys", — kalbėjo R. Boris.

(Bus daugiau)

Dalia Bulvičiūtė

PAŠVENTINTI PALAIMINTOJO JURGIO MATULAIČIO PARAPIJOS NAMAI

Lietuvių Informacijos Centras pranešė, kad liepos 12 — palaimintojo Jurgio Matulaičio minėjimo dieną — Vilniuje, Viršuliškių rajone, kur bus statoma nauja pirmoji pokarinė bažnyčia, vysk. Juozas Tunaitis pašventino parapijos namus ir juose įrengtą laikinąją koplyčią. Parapija vadinasi Palaimintojo Jurgio Matulaičio vardu.

Iškilmėse dalyvavo gausus parapijos ir Vilniaus miesto tikinčiųjų būrys, Lietuvos respublikos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius, statybos ir urbanistikos ministras A. Nasvytis. Vilniaus miesto tarybos pirmininkas A. Grumadas ir kiti pareigūnai. Taip pat daug kunigų iš Vilniaus miesto parapijų ir kitur. Dalyvavo ir daug jaunimo (pasipuošusio tautiniais drabužiais) iš visų Vilniaus parapijų.

Koplyčioje pamaldos vyks kiekvieną dieną 5 val. popiet ir sekmadieniais 9 ir 12 val.

Kitą dieną, liepos 13-ąją, parapijos koplyčioje buvo nauja šventė — pirmasis krikštas. Kauno Vytauto Didžiojo universiteto teologijos-filosofijos studento Kęstučio ir vilnietės Jūratės Šimkūnų šeimos naujagimis pakrikštytas Juliaus vardu.

Bažnyčios statymą remia vietos valdžia, tikintieji ir tautiečiai iš užsienio. Parapijos klebonas kun. M. Čeponis pakartotinai dėkojo geradariams Kirche in Not organizacijai, Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai ir jos vadovui kun. K. Pugevičiui. Vokietijos lietuvių sielovados vadovui prel. A. Bungai ir kitiems.

Naujosios bažnyčios statybos darbus numatoma užbaigti dar šiemet. Prie statybos dirba daug savanorių, ypač jaunimo, kuris ir dabar talkino beveik visą savaitę, prieš užbaigiant būsimąją koplyčią.

LONDONE DISKUTUOS PABALTIJO KLAUSIMUS

Britų Karališkasis tarptautinių santykių institutas ateinančių metų sausio mėnesį planuoja surengti tarptautinę konferenciją Pabaltijo šalių klausimais. Konferencijos tikslas — sušvelninti nesutarimus tarp Sovietų Sąjungos ir Estijos, Latvijos ir Lietuvos.

Konferencijoje dalyvauti bus pakviesti Pabaltijo respublikų prezidentai, premjerai ir užsienio reikalų ministrai bei aukšto lygio Sovietų delegacija. Joje dalyvautų ir įžymiausių pasaulio politikų grupė. Minimos Zbigniew Brzezinski, Margaret Thatcher, George Shultz ir kitų pasaulinio masto asmenų pavardės.

Šios konferencijos sumanymą Institutui įpiršo Estijos užsienio reikalų ministras Lennart Meri, kai jis lankėsi Londone ekonominės viršūnių konferencijos metu. Pasirengimo darbams šį rudenį išvyksta į Londoną Estijos užsienio reikalų ministerijos politinio skyriaus vedėjas Juri Luik.

Atsiųsta paminėti

LOGOS. 1990, nr. 1. Lietuvoje leidžiamas religijos filosofijos ir bažnytinio meno žurnalas, globojamas St. Šalkauskio fondo. Kaišiadorių vyskupijos ir kt.

Redaktorė D. M. Stančienė rašo: "Lietuvos grįžimas į Europą — tai grįžimas į krikščioniškąją Vakarų tradiciją. Krikščioniškos vertybės bei pažiūros yra lietuviškos tautinės sąmonės dalis, todėl, tęsdamas Lietuvos Respublikos tradicijas, žurnalas *Logos* žadins dvasinį atsinaujinimą ir puoselės glaudesnę jungti su Vakarų Europos kultūra. Žurnale spausdinsime originalius teologų, filosofų, kultūrologų straipsnius, Vatikano dokumentus ir jų komentarus, filosofijos darbų vertimus, eilėraščius religijos tema, kalbėsime apie bažnyčios meną, pateiksime religinio gyvenimo kroniką".

Šio nr. turinyje: Miklos Veto "Šiuolaikinės religijos filosofijos klausimu", Antano Paškaus "Ateistinė krikščionybė", G.Valente "Malda — gili tuštuma", popiežiaus Jono Pauliaus II naujoji enciklika *Rūpestis socialinėmis problemomis*, vertimas lietuvių kalba su J. Majkos ir mons. Vyt. Kazlausko komentarais, J. Maritain "Protu ir tikėjimu", N. Berdiajev "Komunizmas ir krikščionybė", K. Trimako "Palaiminimai", Alg. Uždavinio "Dvasinė amato samprata ir šventoji žinija krikščionybėje", P. Reklaičio "Šv. Kazimiero paveikslo Viduklės bažnyčioje ikonografinė kilmė", V. Žuko ir Giotto di Bondone tapybos pavyzdžiai bei darbai iš bažnytinio meno trečiosios parodos.

Logos žurnalą galima užsisakyti: D. M. Stančienė, Viršuliškių 71 - 60, 232056 Vilnius, Lithuania, arba prel. Alg. Bartkus, Pontificio Collegio Lituano, V. Casalmonferrato, 20, 00182 Roma, Italia.

TECHNIKOS ŽODIS, Nr. 1, lietuvių inžinierių ir architektų žurnalas. Šis numeris yra jubiliejinis — jau 40 metų, kai leidžiamas. Redaktorius V. Jautokas duoda išsamų aprašymą nuo pradžios iki dabartinio numerio. Yra straipsnių, kurie inžinieriams ir architektams bus labai naudingi, kitiems bus įdomūs pasiskaityti.

Kęstutis Trimakas. ŠTAI JŪSŲ MOTINA. Marijos vaidmuo šių laikų krikščioniškajame atsinaujinime Antrojo Vatikano susirinkimo, popiežių enciklikų ir Marijos apsireiškimų šviesoje. Parankaus formato 72 psl. leidinys iš trijų dalių: 1. Šių dienų Bažnyčia apie Švč. Mariją; 2. Švč. Marija šių laiku apsireiškimuose; 3. Švč. Marija mūsų gyvenime.

Leidinys nedidelis, tačiau jame daug informacijos, su parinktomis taikliomis citatomis, santraukomis bei pritaikymu mūsų gyvenimui. Parankus skaityti, naudingas pasiųsti į Lietuvą.

Išleido *Židinys* 1990 m. Tekstą surinko T. Bogutienė, "Kovas Descop Publishing". Spausdino *Draugo* spaustuvė Chicagoje. Kaina 3 JAV doleriai (siunčiant paštu — 3.80 dol.). Leidinys gaunamas šiuo adresu: *Židinys*, c/o R. ir S. Kunstmanai, 8000 Tapper Place, Dyer, IN 46311, USA.

PRADEDA PRIPAŽINTI PABALTIJO VALSTYBES

Demokratinių jėgų pergalė Maskvoje Sovietų Sąjungos pavergtosioms tautoms atnešė naujų vilčių. Perversmu pasinaudojo Lietuvos kaimynai Estija ir Latvija ir deklaravo savo pilną nepriklausomybę. Dabar jau Pabaltijys yra vieningas savo nepriklausomybės kelyje ir bendrai siekia savo valstybingumo įtvirtinimo, kuris pirmiausia turės pasireikšti tų trijų valstybių vyriausybės pripažinimu.

Pereitas pirmadienis nusinešė praeitin Amerikos pabaltiečių ir juos rėmusių amerikiečių bei kitų tautų atstovų viltis, kad JAV prezidentas Bush suteiks diplomatinį pripažinimą Pabaltijo valstybėms. Buvo kažkaip tikėtasi, jog tai įvyks ryšium su tuo, kad Pabaltijo laisvę Sovietų Sąjungos parlamentas, o po to JAV prezidentui jau nebus progos reikalą atidedinėti. Jau dabar lietuviai prezidentui Bush priekaištauja, kad jis Lietuvos pripažinimą vilkina 17 mėnesių. Kartu su latviais ir estais dabar vėl prisieis klabenti Washingtono politikierių ir demokratiją remiančių organizacijų duris, kad padėtų paveikti prezidentą.

Belaukdami JAV prezidento akcijos, pabaltiečiai džiaugiasi žiniomis, ateinančiomis įvairiais kanalais ir skelbiančiomis vardus tų valstybių, kurios pripažino arba yra pareiškusios norą pripažinti Pabaltijo valstybių vyriausybes.

Iš jungtinių pranešimų, ligi laikraščiui išeinant į spaudą rugpjūčio 27 d., jau buvo faktas, kad Islandija užmezgė diplomatinius santykius su trim Pabaltijo respublikom, rugpjūčio 25 pasirašydama sutartį savo sostinėje Reykjavike, dalyvaujant Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrams.

Danijos užsienių reikalų ministras pranešė, kad diplomatinius ryšius su Lietuva užmezga nuo rugpjūčio 25 d. ir kad tuo reikalu jis asmeniškai lankysis Lietuvoje rugsėjo 9 d.

Danijos užsienio reikalų ministras Uffe-Elleman-Jensen pranešė spaudai, kad jis pasiuntė laiškus vienuolikai Europos Bendruomenės valstybių užsienio reikalų ministrų. Jis ragino ne tik suteikti diplomatinį pripažinimą Pabaltijo valstybėms, bet ir paremti jo pasiūlymą, kad jos būtų priimtos "associate" statusu į tą bendruomenę bei joms būtų suteikta galimybė stebėtojų statusu dalyvauti rugsėjo 10 d. Maskvoje įvyksiančioje Helsinkio Pakto konferencijoje. Jis taip pat Europos Bendruomenės ministrams pasiūlė susitikti su Pabaltijo valstybių užsienio reikalų ministrais rugsėjo viduryje New Yorke, kai posėdžiaus Jungtinių Tautų Generalinė asamblėja.

Jau žinoma, kad dipomatinius ryšius su Pabaltijo vyriausybėmis nori užmegzti ar pradėjo žygius šios valstybės: Argentina, Austrija, Belgija, Bulgarija, Canada, Čekoslovakija, Lenkija, Norvegija, Prancūzija, Rumunija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija.

Vėliau prisijungė ir Japonija, kurios premjeras parlamente pareiškė, kad jo vyriausybė paseks kitų valstybių pėdomis, suteikdama diplomatinį pripažinimą Estijai, Latvijai ir Lietuvai, kai jos taps nepriklausomos. Tai reiškia, kai jos galutinai išeis iš Sovietų Sąjungos.

Gi Japonijos užsienių reikalų ministerija priminė spaudai, kad tiek Pabaltijys, tiek šiuo metu Sovietų laikomos Japonijai priklausančios salos esančios "Stalino ekspansijos" aukos ir, panaikinant vieną kriminalinį nusikaltimą, gali būti panaikintas ir kitas (reiškia: sugrąžintos salos).

Lietuvių Fronto Bičiulių studijų ir poilsio savaitėje dalyviai klauso paskaitos. Nuotr. V. Maželio

LIETUVOS RESPUBLIKA PRADEDA SAVARANKIŠKAI TVARKYTIS

(atkelta iš 1 psl.)

riausybei perimti Sovietų armijos dar iki šiol naudotų karinių komisariatų pastatus, juose esančias kartotekas ir inventorių.

Taip pat sudarė laikinąją tyrimo komisiją Sovietų Sąjungos KGB veiklai Lietuvoje ištirti ir nustatė pagrindines jos funkcijas. Komisijos pirmininku paskirtas Balys Gajauskas, jo pavaduotoju Kazimieras Motieka ir nariais: A. Endriukaitis, E. Jarašiūnas, J. Jurgelis, A. Kumža, Č. Okinčicas, Z. Šličytė ir V. Žiemelis.

Lietuvos Respublikos prokuratūrai pavesta iki rugsėjo 15 d. ištirti, ar tarp asmenų, vykdžiusių arba prisidėjusių prie nusikalstamų veikų prieš Lietuvos Respubliką, nėra Aukščiausiosios Tarybos deputatų, ir pranešti apie tai Aukščiausiajai Tarybai.

Kitu nutarimu AT pavedė vyriausybei ir savivaldybėm perimti TSRS karinių komendantūrų pastatus ir kitą turtą. Nuo rugpjūčio 26 d. nutarta pradėti Lietuvos Respublikos sienų apsaugą ir pasienio ruožo režimo vykdymą, taip pat atnaujinti Lietuvos Respublikos vizų išdavimą. Šį nutarimą pavesta vyriausybei vykdyti.

Tarptautinis tribunolas Vilniuje

Demokratinių šalių parlamentams Lietuvos Aukščiausioji Taryba išsiuntinėjo pareiškimą, kuriame siūlo teisti ir pasmerkti bolševizmą. Štai pilnas to pareiškimo tekstas, kurį pateikė Lietuvių Informacijos Centras:

"Bolševizmo epocha eina į pabaigą. Žlungantis totalitarinis komunistinis režimas, iš Sovietų Sąjungos valdęs ir aneksuotas arba satelitiniais protektoratais paverstas kaimyninės šalis, palieka niūrų nusikaltėlišką palikimą, kuris tebėra grėsmingas žmonėms, tautoms ir demokratijai.

Bolševizmas turi būti ištirtas, įvertintas ir pasmerktas, kad nepasikartotų jokiu pavidalu. Jo padarytų nusikaltimų iniciatoriai ir vykdytojai turi būti teisiami.

Įsitikinusi, kad šis teisėtumo uždavinys negali būti atidėliojamas, Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kreipiasi į kitų šalių parlamentus, teisininkų organizacijas ir visuomenės veikėjus, siūlydama surengti Vilniuje tarptautinį teismo procesą bolševizmui ir jo doktrinų vykdytojams. Tam tikslui bus organizuojamas, kitoms šalims sutinkant, nuolat veikiąs tarptautinis tribunolas, taip pat įkurdinamas Vilniuje.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji taryba laukia kitų šalių parlamentų pasiūlymų ir visokeriopos paramos".

ŽINIOS IŠ ATSIKURIANČIOS LIETUVOS

— **Vilnius susigiminiavo** su dar vienu miestu — Ukrainos sostine Kijevu. Susitarta dėl įvairių bendradarbiavimo formų, ekonominių ryšių ir lengvatų.

— **Lietuvos Respublikos** kultūros paveldo inspekcija sustabdė negailestingą niokojimą Tomo Manno namelio Nidoje, kuris pagal vokiečių "Lamperto" ir Odesos "Dom" firmų užgaidas buvo paverstas kino filmo *Vasaros albumas* filmavimo aikštele.

— **Vilnius** tapo fontanų miestu. Daugiau kaip trys dešimtys fontanų įrengta senamiestyje ir naujuosiuose sostinės rajonuose. Deja, veikia, ir tai su pertraukomis, tik vienas — prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų. Paskutiniu laiku mėginta įjungti dar vieną, kuris yra Švarco gatvėje, bet iš jo ėmė trykšti karštas vanduo, ir fontanas vėl stūkso sausas.

— **S. Labutis,** Susisiekimo ministerijos geležinkelio skyriaus viršininkas, nusiskundė sunkia Lietuvos geležinkelių padėtimi. Lietuvoje geležinkelio avarijos vyksta beveik kiekvieną savaitę, nes geležinkelio išlaikyti praktiškai neįmanoma. Medinių pabėgių gaunama dešimt kartų mažiau nei reikia, o betoninių pasigaminti nesugebama. Per pastaruosius 50 metų Lietuvos geležinkelis sutrumpėjo 410 km, o judėjimo intensyvumas padidėjo 75 kartus. Prekinių traukinių greitis dabar, kaip ir prieš 50 metų, o keleiviniai traukiniai važiuoja net lėčiau.

— **Verslininkų draugijos** pirmininkas yra Arvydas Brazauskas. Jis ragina visus lietuvius, kurie turi bet kokį palinkimą prekybai, steigti savo prekybinį vienetą ir rizikuoti, nes jei nerizikuosi — nelaimėsi. Verslininkų sąjunga dabar turi apie 15,000 narių.

— **Liškiavos bažnyčią** — architektūros paminklą — restauruoti padės Varėnos rajono žmonės. Matuizų statybinių medžiagų gamykla šiems reikalams jau pervedė 10,000 rublių, agrochemijos susivienijimas 5,000, maisto pramonės kombinatas — 1,000 rublių.

— **Lietuvoje** jau 4000 būsimų ūkininkų gavo žemės ir pradėjo ūkininkauti. Daugiausia tokių ūkininkų yra Mažeikių, Plungės ir Telšių rajonuose.

SAVAITĖ, KURI SUKRĖTĖ VISĄ PASAULĮ

(atkelta iš 2 psl.)

• Gorbačiovas paskiria Bakatiną KGB viršininku, gen. Šapošnikovą — gynybos ministru ir Barannikovą — vidaus reikalų ministru.

• Moldavijos respublika uždraudžia komunistų partijos leidinius. Jos komunistų partijos vadas Grigore Jeremej pasitraukia iš Sovietų Politbiuro.

• Maskvos miesto taryba įsako užantspauduoti visas sostinėje esančias komunistų partijos patalpas, nutraukti telefoną partijos ir KGB patalpose.

•Komunistų partijos centras išmeta iš savo narių tarpo visus, dalyvavusius perversmo komitete ir kitus, prisidėjusius prie jų. Užveda investigaciją prieš Politbiuro ir Sekretoriato narius, rėmusius perversmą.

• Gorbačiovas ir Jelcinas paskelbia, kad pasiektas susitarimas, jog tam tikrais nepaprastos padėties atvejais jiedu valdys pasikeisdami vienas kito pareigomis.

• Pabaltijo respublikose prisimenamas nelemtasis — Ribbentropo - Molotovo suokalbis ir jo 52-oji sukaktis. Pradedama laužais Vilniuje, tęsiama Rygoje ir Taline. Visu 360 mylių keliu, jungiančiu tas tris sostines, rikiojasi žmonės su fakelais. Vilniuje, Nepriklausomybės Aukštėje (prie Parlamento), dalyvaujant daugiau kaip 100 tūkstančių miniai, Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, tarp kitų dalykų, pasako: "Aš nemanau, kad gali atsirasti žmogus Lietuvoje ar pasaulyje, kuris abejotų, kad tai yra nepriklausoma valstybė". Demonstracijos dalyviai mosuoja vėliavomis, gieda himną,

Rugpjūčio 24 — Šeštadienis

• Ryšium su antradienio naktį žuvusiųjų laidotuvėmis, Gorbačiovas, kalbėdamas miniai Manežo aikštėje (priešais Kremlių), žada nubausti perversmo kaltininkus. Kritusiems, kurių du buvo sumaigyti tankų, o tretysis nušautas, suteikiami aukščiausio atžymėjimo medaliai. Jelcinas kalba miniai prie Parlamento rūmų, šalia kurių esančioji aikštė, kur žuvo didvyriai, pavadinama "Laisvosios Rusijos" vardu.

• Vakaro žinių tarnyba TV programoje skelbia, kad Gorbačiovas pasitraukė iš komunistų partijos vadovybės (gen. sekretoriaus pareigų) ir patvarkė, kad jos vadai pasitrauktų, o turtas — konfiskuotas. Atleido visus buvusius kabineto ministrus ir vyriausybės tarybą. Paskelbė, kad laikinai vyriausybę sudarys specialus komitetas, kuriam vadovaus Rusijos respublikos premjeras Ivan Silajev. Jis rūpinsis ir ekonominiais reikalais (pagal susitarimą su Jelcinu).

Taip ir pasibaigia komunizmas, valdžioje išbuvęs 74 metus.

• Tuo tarpu Jelcinas suteikia formalų pripažinimą Estijai ir Latvijai, pasiskelbusioms nepriklausomybę perversmo metu. (Lietuvai pripažinimas buvo suteiktas po kovo 11-osios akto.) Jis kviečia Gorbačiovą ir pasaulio valstybes pasekti jo pavyzdžiu.

• Ukrainos Aukščiausioji Taryba deklaruoja nepriklausomybę, kuriai patvirtinti gruodžio 1 d. bus pravestas referendumas.

Liet. Fronto Bičiulių studijų ir poilsio savaitėje prisimenami ir pagerbiami žuvę Medininkuose. Pritaikytą tekstą skaito Kristina Rociūnaitė-Volertienė. Nuotr. V. Maželio

IŠ VISUR

— **Washingtono kardinolas J. Hickey,** lietuvių pakviestas, mielai sutiko įeiti į Šiluvos Marijos koplyčios 25 metų jubiliejaus garbės komitetą, asmeniškai dalyvauti iškilmėse ir visur padėti. Jis pasisiūlė savo rezidencijoje pagloboti Lietuvos kardinolą V. Sladkevičių. Amerikos katalikų tautinėje Nekalto Prasidėjimo šventovėje Washingtone įrengtos lietuvių koplyčios 25 metų sukaktis iškilmingai bus minima spalio 11 - 12.

— **Australijos sostinėje Canberroje,** priešais Sovietų Sąjungos ambasadą, rugpjūčio 3 d., tą pačią valandą, kai Vilniuje prasidėjo Medininkų aukų laidotuvės, įvyko protesto demonstracija. Nešini septyniais mediniais kryžiais, su žvakutėmis rankose Australijos lietuviai prisijungė prie tautos gedulo. "Mes liūdime ir prisimename tuos, kurie žuvo už Lietuvos laisvę", — *The Canberra Times Sunday* korespondentui pareiškė Canberros Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Jūratė Grigonis.

— **Edinburge, Škotijoje**, liepos 20 - 28 įvyko antrasis tautinių šokių festivalis. Jame dalyvavo ir Kauno tautinių šokių grupė "Rasa".

— **Vasario 16-osios gimnazijoj,** Vokietijoje, vasaros atostogos, prasidėjusios liepos 6, artėja prie pabaigos. Nauji mokslo metai prasidės rugsėjo 2. Mokiniai suvažiuoja rugsėjo 1.

— **Š. Amerikos pabaltiečių ir lietuvių šaudymo pirmenybės** vyks tris rugsėjo mėn. šeštadienius: rugsėjo 14, 21 ir 28. Šaudymo varžybų reikalais kreiptis adresu: Balys Savickas, 340 Dixon Rd., No. 2004, Weston, Ont. M9R 1T1. Tel. 416 244 - 2267.

— **Dr. Elena Tumienė,** profesoriavusi Los Angeles, CA, išėjusi į pensiją, išsikėlė gyventi į Idaho valstiją pas savo sūnų.

— **Dail. Algirdo Kurausko** pomirtinė dailės paroda įvyks rugsėjo 27 - spalio 6 Čiurlionio galerijoje, Jaunimo Centre, Chicagoje.

— **Š. Amerikos pabaltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės** numatomos 1991 m. rugsėjo 14 - 15 Clevelande, Ohio. Vykdo Clevelando LSK Žaibas. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių. Varžybų reikalais kreiptis adresu: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117. Tel. 216 486 - 0889.

— **Susivienijimas Lietuvių Argentinoje** atšventė 77 metų sukaktį pamaldomis už mirusius narius Aušros Vartų bažnyčioje. Liepos 14 Susivienijimo salėje buvo meninė dalis ir sveikinimai. Vadovavo Laima Levanavičiūtė ir Robertas Vekelis. Sveikino Arnoldas Vezbickas, Julius Mičiūdas, Valentina Bukauskaitė-Persico iš Berisso ir Juan Carlos Nicolach-Kemesius. Vadovaujami Hectoro Ariel Dumšės jaunuoliai pašoko tautinius šokius, Vaidino Nelindos Zavickaitės paruošti jaunuoliai. Dar sveikino kun. A. Lubickas, Danielė Rastauskaitė, Pranas Ožinskas, Adomas Burba. Pašoko Enriko Čikoto vadovaujamas ansamblis. Užbaigė padėka ir gražiu žodžiu SLA pirm. Raulas Stalioraitis.

Pirmoji komunija Kauno Prisikėlimo bažnyčioje 1989 m.

BALTIC TOURS

1991

KELIONĖS Į LIETUVĄ

Nuo 7 iki 14 dienų Lietuvoje
19 įvairių maršrutų

Dauguma kelionių aplenkia Maskvą. Maršrutai įdomūs – Šiluvos atlaidai, kelionė laivu Baltijos jūroj, Lietuva, Kopenhaga, Varšuva, Helsinkis.

Smulkesnėms informacijoms ir lankstinukams kreipkitės į
BALTIC TOURS . 77 Oak St., Suite 4 • NEWTON, MA 02164.
Tel. 617/965-8080 • Fax 617/332-7781

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Savo auka paremk lietuvišką spaudą

DĖMESIO VERTOS NAUJOS KNYGOS

Antanas Paškus — SĄŽINĖ psichologiniu požiūriu. Išleido Į Laisvę Fondas Lietuviškai Kultūrai ugdyti. 184 psl. Kaina 7 dol.

Tai naujas kūrybingo psichologo veikalas, specialiai taikytas dabartiniam žmogui Lietuvoje, nes tas žmogus brendo ir išaugo tokiomis sąlygomis, kur sąžinė buvo nuolat pažeidžiama ar klaidingai formuojama.

Vytautas Kavolis — EPOCHŲ SIGNATŪROS. Išleido Algimanto Mackaus Knygų leidimo fondas, 213 psl., kaina 10 dol. Sudėti 8 didesni darbai iš lietuvių kultūros istorijos.

Algirdas Gustaitis — KAI KARAS BRAUKIA KRUVINĄ AŠARĄ, II pasaulinio karo platus dienoraštis, 240 nuotraukų, atspaudų, žemėlapių. Išleido Devenių Kultūrinis Fondas. 941 psl. Kaina 32 dol.

Pašto persiuntimo išlaidos labai pabrango. Pirmom dviem knygom reikia pridėti po 2 dol. už persiuntimą, o už trečios knygos persiuntimą pridėti 3 dol.

Knygas platina *Darbininko* administracija: 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

TALKA VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Vasario 16 gimnazija yra vienintelė lietuviška gimnazija išeivijoje. Ši gimnazija sutraukia mokinius iš įvairių pasaulio kraštų. Šiuo metu daugiau kaip pusę mokinių sudaro jaunuoliai ne iš Vokietijos, bet iš kitur — JAV, Kanados, P. Amerikos, Australijos, ir pastaruoju metu — iš Lietuvos. Mokinių skaičius per paskutinius kelerius metus pastoviai augo, ir šiais mokslo metais yra pasiekęs apie 90. Vasario 16-osios g. reikšmė lietuvybės išlaikymui yra didžiulė, nes ten jaunuolis gali išmokti lietuvių kalbą daug geriau, negu bet kur kitur už Lietuvos ribų. Statistika yra parodžiusi, kad labai aukštas procentas šios gimnazijos abiturientų įsijungia į lietuvišką veiklą.

Tikimės, kad Jūs suprantate ir įvertinate Vasario 16 gimnazijos reikšmę lietuvybės išlaikymui išeivijoj — kad be tautiškai susipratusio atžalyno nėra įmanoma užtikrinti lietuviškos veiklos tęstinumo. Bet gimnazijos išlaikymas turi ir savo kainą, ir ji tokia, kad neužtenka iš mokinių surenkamo mokesčio už mokslą: tas mokestis vos padengia mokinio išlaikymą bendrabutyje, o lėšos mokytojų algoms, pastatų apšildymui, remonto darbams ir ipotekos (mortgage) išmokėjimui turi būti gaunamos iš kur nors kitur.

Tai iš kur gi jos gaunamos? Ogi padėtis yra tokia: vokiečių valdžia sutinka apmokėti du trečdalius visų gimnazijos išlaidų (neskaitant bendrabučio), bet tik su sąlyga, kad patys lietuviai susimokės tą likusį trečdalį. Šios finansavimo formulės vokiečių valdžia ligšiolei labai griežtai laikėsi. Taigi, kai tik lietuviai ims mažinti savo aukas Vasario 16 gimnazijai, tuomet ir vokiečiai ims atitinkamai mažinti savo pasižadėtus lėšų paskyrimus, ir tada gali prieiti prie to, kad gimnazija dėl lėšų stokos bus priversta užsidaryti. O juk mes nenorime, kad tai įvyktų, ar ne?!

Todėl ir kreipiamės į Jus, mielas tautieti/tautiete — malonėkite prisidėti prie šio lietuvybės židinio išlaikymo darbo. Suprantame, kad atgimstančiai Lietuvai šiuo metu yra reikalinga visokeriopa finansinė pagalba; dėl to gal nevienas suabejos, ar savo labdaros dolerius nevertėtų nukreipti kitiems tikslams, o ne Vasario 16 gimnazijai. Mieli tautiečiai — nesuabejokite šios gimnazijos reikalingumu, nenustokite aukoję jos išlaikymui, nes lietuviško atžalyno išauginimas išeivijoj yra lygiai taip svarbus dalykas, kaip ir tiesioginė pagalba Lietuvai. Tikėdamiesi, kad Jūs suprasite šio gyvybinio klausimo svarbą, iš anksto dėkojame už Jūsų auką.

Aukas galima nurašyti nuo federalinių mokesčių, Nr. 36-300-3339. Čekius rašykite VASARIO 16 GIMNAZIJAI REMTI KOMITETAS ir siųskite adresu: J. Matusevičius, 7154 So. Troy, Chicago, IL 60629.

J. M.

Chicagos "Lituanica" veteranų futbolo komandos ir klubo valdybos narių dalis per rungtynes Kretingoje. Iš k.: J. Kazlauskas, J. Žukauskas, R. Burneikis, Ed. Šulaitis ir kt. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

Prisiminimai

— O ką tamsta esi paslėpusi savo medalijone?

— Man labai brangų ir atmintiną dalyką: kelis savo vyro plaukus.

— Bet tamstos vyras juk dar gyvas?

— Taip, jis yra gyvas ir sveikas, bet, deja, nebeturi ant galvos nė vieno plauko.

Škotas šuliny

Įkrito škotas į šulinį. Vandens buvo daug. Škotas, mokėdamas plaukti, laikosi vandens paviršiuj ir prisišaukė žmoną. Žmona negalėjo pagelbėti ir ruošėsi šaukti pagalbon darbininkus, triūsiančius lauke.

— Kuri dabar valanda? — paklausė škotas.

— Netoli vienuoliktos, — atsakė žmona.

— Dabar jų nešauk, palauk, kol ateis pietų metas, — šaukia škotas.

Sportas

Praeivis klausia meškeriotoją paežerėj:

— Kodėl tamsta toks susinervinęs?

— Tai per tą meškeriojimą...

— Juk sakoma, kad meškeriojimas ramina nervus.

— Taip tai taip, bet matote, šioje vietoje uždrausta meškerioti.

Kuo būti?

Ką manai: ar man būti rašytoju ar dailininku?

— Tikrai dailininku.

— Kodėl? Ar matei mano paveikslus?

— Ne,, bet skaičiau tavo rašinius...

Suprato

Ankstų rytą vyras žmonai:

— Lakštute brangioji! Aukseli tu mano! Kaip aš tave myliu!

— Na, gerai jau, gerai, nevaidink. Imk porą dolerių ir atsinešk pagiriom.

NAUJOS KNYGOS

Lietuvių kalbos vadovėlis, angliškai *Introduction to Modern Lithuanian*, išleistas nauja laida. Kaina $25. Prie knygos labai tinka įkalbėtų tekstų 4 kasetės, — kaina $40. Persiuntimui pridedama $3.00.

Vlado Kulboko naujausia knyga *Laiko pagrėbstai* jau gaunama *Darbininko* administracijoje. 336 psl. Kaina $8.00, plius persiuntimui $1.50.

Dr. Konstancijos Paprockaitės-Šimaitienės knyga *Moteris su baltu chalatu* jau platinama *Darbininko* spaudos kioske. Jos kaina 20 dol., persiuntimui pridėti 2 dol.

Jono Dainausko *Lietuvos bei lietuvių krikštas ir 1387-ji metai*. Išleido Vydūno fondas, Chicago. 1991 m. Kaina 15 dol. Persiuntimui pridedama 2 dol. Galima gauti *Darbininko* spaudos kioske.

Lietuvos žemėlapis (J. Andriaus) didelio formato, gaunamas *Darbininko* administracijoje. Kaina su persiuntimu 12 dol.

Nauja knyga, gauta *Darbininko* administracijoje. Jos autorė **Ava Saudargienė**. Knyga vadinasi — *Anapus Horizonto*, Australijos apysakos. Knyga turi 188 puslapius. Sudėta 19 pasakojimų. Išleido Nidos Knygos Klubas Londone 1989 m. Kaina 12.50 dol. Knygos persiuntimui pridėti 1 dol.

GT INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS
9525 SO. 79TH AVENUE, HICKORY HILLS, IL 60457—2259 U.S.A.

RUDENS IR ŽIEMOS KELIONĖS Į LIETUVĄ

Nr. 9901-A	26 rugpjūčio — 11 rugsėjo / 14 naktų.Vilnius, 1 naktis Kopenhaga.
Nr. 9902-S	06 rugsėjo — 22 rugsėjo / 14 naktų Vilnius, 1 naktis Kopenhaga.
Nr. 9903-S	16 rugsėjo — 02 spalio / 14 naktų Vilnius, 1 naktis Kopenhaga.
Nr. 9904-S	20 rugsėjo iki 06 spalio / 14 naktų Vilnius, 1 naktis Kopenhaga.
Nr. 9905-S	23 rugsėjo — 13 spalio / 14 naktų Vilnius, 1 naktis Kopenhaga.
Nr. 9906-S	27 rugsėjo iki 27 spalio / 28 **NAKTYS VILNIUS,** 1 naktis Kopenhaga.
Nr. 9907-OC	04 spalio iki 29 spalio / 14 naktų Vilnius, 1 naktis Kopenhaga.
Nr. 9908-D	**KALĖDOS IR NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS.** 20 gruodžio iki 05 sausio. Kainon įskaitant ,,Traviatos'' bilietus ir Naujųjų Metų balių.
Nr. 9909-D	**NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS.** 27 gruodžio iki 12 sausio. Kainon įskaitant ,,Traviatos'' bilietus ir Naujųjų Metų balių.
Nr. 9910-F	**VASARIO 16-TOJI.** 14 vasario iki 01 kovo / 14 naktų Vilnius, 1 naktis Kopenhaga.

GARANTUOJAME ŽEMIAUSIAS KAINAS!

VISŲ IŠVYKŲ VIETOS **LABAI RIBOTOS.** DĖL TOLIMENĖS INFORMACIJOS PRAŠOME KREIPTIS: **G. T. INTERNATIONAL, INC., 9525 SO. 79TH AVENUE, HICKORY HILLS, ILLINOIS 60457, TELEFONAS: (708) 430-7272.**

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA
KASA
YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEW YORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y., 11418 718-441-6401

CHICAGOJ: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629, 312-737-2110
1445 So 50th Ave., Cicero, IL 60650, 708-656-2201
9525 So 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, 708-598-1333

FLORIDOJ: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706, 813-367-6304

DETROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48034, 313-350-2350

WATERBURY: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708, 203-756-5223

Taupymo sąskaitos ir certifikatai, įvairios paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje KASOJE —

Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.

KONCERTAI PRANCIŠKONŲ VASARVIETĖJE

Frances Kovalesky ir Angelė Kiaušaitė

Šių dviejų menininkių koncertas įvyko liepos 28 d. Pradėjo pianistė Frances Kovalesky, o paskui dainavo solistė Angelė Kiaušaitė, pastarajai akompanuojant.

Fortepijono solo priklauso instrumentinei muzikai, kuri skirtinga nuo vokalinės tuo, kad didelis medinis instrumentas duoda kelių garsų įspūdį, o akordą sudvasinti turi pats atlikėjas — pianistas. Tokį sudvasinimą puikiai atliko Frances Kovalesky, jauna pianistė, turinti magistro laipsnį iš Manhattan School of Music ir ruošianti doktoratą. Ji uždirba sau duoną kaip vargonininkė ir dviejų chorų (suaugusių bei vaikų) vedėja vienoje kitataučių bažnyčioje New Jersey.

Pirmuoju numeriu praskambėjo Chopino Baladė. Frances, turėdama gerą techniką, sugebėjo išgauti Chopino sudėtingas melodijas ir pristatyti kūrinį klausytojui kaip pasaką, pilną grakštumo. Toliau ji atliko Liszto Liebesträume ir Rachmaninovo preliudą C minor. Ir čia pianistė buvo puiki. Jos rankos lakstė, šokinėdamos po klavišus didelės juodos dėžės, kuri atrodė kaip atgijusi užburta karalaitė.

Angelė Kiaušaitė, sopranas, pirmoje dalyje padainavo lietuvių kompozitorių kūrinių: Al. Kačanausko — Tų mergelių dainavimas; J. Žilevičiaus — Močiute, širdele; Vl. Jakubėno — Plaukia antelė ir L. Stuko — Mano malda.

Solistės balsas pražydo antrojoje koncerto dalyje. Ji atliko arją iš Puccini operos *La Boheme*, Wait from my window ir Richard Hundley — Come ready and see me ir Sweet Suffolk owl.

Čia solistė parodė pilnumoje savo išlavintą balsą, interpretaciją, dinamiką. Linkėtina jai sėkmės, o mūsų kolonijoms patartina ją dažniau kviestis koncertams.

Antanas Keblys ir Angelė Kiaušaitė

Koncertas įvyko liepos 29 d. Programa buvo padalinta pusiau baritonui ir sopranui, o pabaigoje — duetai.

Antanas Keblys, baritonas, jau 30 metų dainuoja čia ir jaučiasi kaip namie. Šiam koncertui jis parinko tris liaudies dainas ir penkias lietuvių kompozitorių dainas. Jis atliko. Ei, mergyte tu jaunoji, harmonizuotą Vl. Jakubėno; Tykiai, tykiai — harm. Br. Budriūno, Parlėkė antelė — harm. J. Gaubo. Originalios dainos: Skambėk daina — G. Gudauskienės; Pavasario daina — P. Stankevičiaus; Klajūnas — N. Gailevičiaus; Ar ateisi — G. Gudauskienės.

Bisui padainavo arją iš Mozarto operos *Figaro vestuvės*.

Po pertraukos, antroje dalyje pasirodė sopranas Angelė Kiaušaitė. Jos programoje buvo viena lietuvių liaudies daina; Dvorako – Kdyr mne stara matka ir Struna naladiena, Duparc — Invitation on voyage, Poulenc — Les Chemin de l'amour. Duparc, Dvorak ir Poulenc kūriniams atlikti reikia gerai išlavinto balso. Angelė sugebėjo tuos veikalus puikiai techniškai atlikti ir su jiems būdingu įsijautimu.

Didžiausį pasisekimą turėjo duetai. Visiems žinomas populiarus suvedžiojimo duetas "Duok ranką man, brangioji" iš Mozarto operos *Don Giovanni* sukėlė plojimų audrą. Audringai sutikti ir palydėti kiti duetai: Vanagaičio — Ar aš tau, sese, nesakiau ir Šimkaus — Plaukia sau laivelis. Dainininkų balsai buvo gražiai susidainavę, išlaikė ritmą ir ėjo lygia vaga. Publika ilgai plojo. Atrodo, kad duetai yra pageidaujami.

Solistus pianu palydėjo Frances Kovalesky, kuri tiksliai akompanavo, išlaikydama kūrinių stilių ir nuotaiką.

Vasarotojų choro koncertas

Vasarotojų choro koncertas, kuris įvyko rugpjūčio 1 d., pranciškonų vasarvietės auditorijoje, yra labai svarbus sezono koncertas. Tai yra Kennebunkporto vasarvietės pasididžiavimas. Choras egzistuoja tik šioje vietovėje ir gyvuoja tiek, kiek dainuoja.

Choras yra sudarytas iš asmenų, kurie gyvena plačioje Amerikoje, o šiemet dar turėjo vieną choristę iš Lietuvos. Pagal susidariusią tradiciją kiekvienas choristas ir choristė yra pakviečiami, atskirai pažymint ir vietą, iš kurios atvykę.

Šiemet dainavo: iš Annandale, VA — L. Dailidė; iš Chicagos, IL — B. Kožicienė ir B. Stravinskienė; iš Kauno — K. Kirkliauskienė; iš Baltimore, MD — B. Skudžinskienė; iš Ormond Beach, FL — A. Dautartienė; iš Lake Quivira, Kansas — G. Garbienė; iš Churchville, PA — R. Krušinskienė; iš Montreal, Que. — M. Murauskienė; iš Nutley, NJ — D. Rogers; iš Bridgeport, CT — V. Barius; iš Baltimore, MD — I. Kučiauskas; iš Montreal, Que. — V. Murauskas; iš Baltimore, MD — J. Buivys; iš Churchville, PA — A. Krušinskas; iš Green Brook, NJ — I. Palionis.

Chorui išsirikiavus, pirmą numerį atliko šešerių metų mergaitė Andrea Kožickaitė. Chorui vadovavo ir jam akompanavo Frances Kovalesky. Choras skambėjo darniai, be jokių nelygumų. Atlikta 14 dainų, visos lietuvių kompozitorių ar harmonizuotos. Sasnausko Karvelėlį atliko su soliste Brone Stravinskiene. Tris dainas atliko moterys, ir tris — vyrai. Publika nuoširdžiai plojo.

Kad klausytojams būtų suprantamiau, reikėjo ir angliško paaiškinimo. Tad šių eilučių autorei teko daug kartų kalbėti apie lietuvių liaudies dainas, jų turinį ir kilmę. Šį kartą išverčiau kelias dainas angliškai, kartu pateikdama ir optinį vaizdą. Pavyzdžiui, prie dainos "Lietuva brangi" parodžiau mėlyną dangų virš milžinų kapų. Prie dainos "Stoviu aš parimus" — gėlių darželį ir rankos paspaudimą, platų kelią ir motiną, sėdinčią prie langelio ir kalbančią su dukra. Atrodo, publikai ta naujovė patiko. Po koncerto keli amerikiečiai dėkojo, kad priartinau lietuvių liaudies dainą prie jų širdies.

Elena Vasyliūnienė

IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynių metu rungiasi Lietuvos ir užsienio lietuvių krepšinio rinktinės. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

IMIGRANTŲ PROBLEMA EUROPOJE

Komunistinės sistemos krachas pagimdė problemą, apie kurią ilgus dešimtmečius niekas nebuvo galvojęs — Vakarų kraštuose sparčiai didėja pabėgėlių iš Rytų Europos kraštų.

Vokietijoje kasdien apie 500 žmonių pasiprašo politinio prieglobsčio. Daugelį šių žmonių į Vakarų kraštus atveda lengvesnio ir turtingesnio gyvenimo miražas. Ankstesnių metų spauda, televizija ir nuogirdos daug kam padėjo susidaryti įspūdį, kad čia jų laukiama išskėstomis rankomis, kad kiekvienu bus pasirūpinta.

Tačiau, kaip oficialiai pareiškė Vokietijos vyriausybės atstovas spaudai, tik apie 8% pabėgėlių gali tikėtis penkerių metų bėgyje gauti teisę gyventi ir dirbti Vokietijoje. Likusieji anksčiau ar vėliau bus priversti palikti šalį arba bus iš jos iškeldinti.

Tik 12% prašiusiųjų politinio prieglobsčio jį gavo Austrijoje. Austrijos vidaus reikalų ministerijos duomenimis, nuo šių metų pradžios šioje valstybėje politinio prieglobsčio paprašė 13,974 asmenys.

Imigrantų problemą Europos Ekonominės bendrijos šalys yra numačiusios bendrai apsvarstyti šį rudenį. Turėtų būti suvienodinti imigracijos įstatymai. O kol kas Vokietija sustiprino savo sienos su Lenkija apsaugą, nes būtent per šią sieną plūsta didžiausias pabėgėlių srautas.

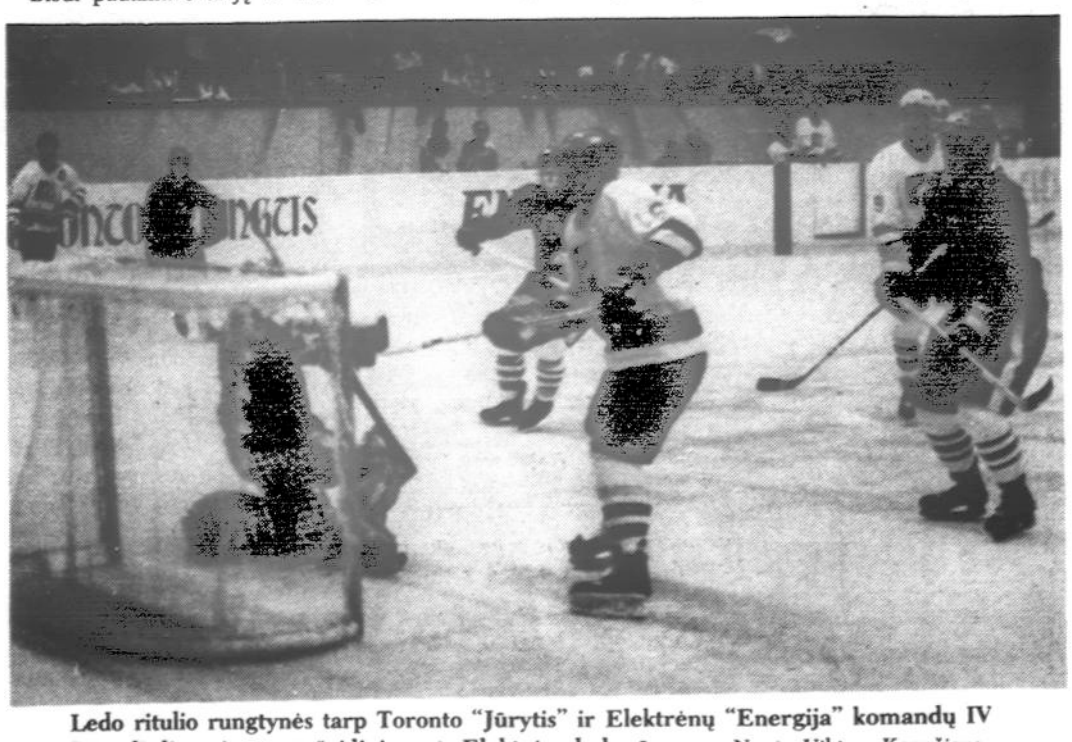

Ledo ritulio rungtynės tarp Toronto "Jūrytis" ir Elektrėnų "Energija" komandų IV Pasaulio lietuvių sporto žaidinių metu Elektrėnų ledo rūmuose. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

RUOŠIANTIS ŽMOGAUS TEISIŲ KONFERENCIJAI MASKVOJE

1991 m. rugsėjo 10-spalio 4 dienomis Maskvoje turi įvykti trečioji ESB (Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo) konferencija, liečianti žmogaus ir tautų teises. VLIKas šios konferencijos proga įteikė memorandumą 35 ESB konferencijos valstybėms. Memorandume buvo iškelta tebesitęsianti Lietuvos okupacija ir Lietuvos teisė į nepriklausomybę. Buvo cituotas 1991 m. birželio 26 d. prezidento Bush pareiškimas JAV Kongresui, kuriame JAV administracija labai konkrečiai pasisako remianti Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir pareiškia, kad remia Lietuvos priėmimą į ESB konferencijos valstybių tarpą pradžioje stebėtojo, o vėliau ir pilnateisiu nariu. VLIKas prašo, kad visos ESBK valstybės remtų Lietuvos valstybės priėmimą į ESBK pilnateisiu nariu.

Memorandumas buvo pasiųstas 1991 m. rugpjūčio 5 d. 32 Helsinkio aktą pasirašiusių valstybių užsienio reikalų ministrams. Anglijos ministrui pirmininkui John Major, Prancūzijos prezidentui F. Mitterrand ir Vokietijos kancleriui H. Kohl. Taip pat memorandumas buvo pasiųstas JAV delegacijos pirmininkui ambasadoriui M. Kampelman ir JAV Helsinkio komisijos kopirmininkams kong. S. Hoyer ir sen. D. DeConcini. Jau gauti atsakymai iš amb. Kampelman ir iš Anglijos vyriausybės.

1991 m. rugpjūčio 9 d. VLIKas pasiuntė pareiškimą prezidentui Bush, išreikšdamas padėką už jo birželio 26 d. pareiškimą Pabaltijo valstybių reikalu ir prašydamas JAV administracijos pagalbos dėl Pabaltijo valstybių priėmimo į ESBK valstybių tarpą Maskvos konferencijoje 1991 m. rugsėjo 10. Taip pat pareiškime buvo prezidentui priminta apie Lietuvos aukas nepriklausomybės kovoje 1991 m. sausio 13 d. ir liepos 31 d. įvykusias pasienio sargybinių žudynes.

1991 m. rugpjūčio 5 d. pasiųstas laiškas Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministrui A. Bessmertnykui, išreiškiant viltis, kad Sovietų Sąjunga pakeis savo poziciją okupuotos Lietuvos atžvilgiu ir neprieštaraus prieš Pabaltijo valstybių priėmimą į ESBK. Taip pat jam buvo pridėtas ir VLIKo ESB Konferencijai memorandumas.

1991 m. rugpjūčio 8 d. pasiųstas raštas sen. C. Mack, išreiškiant padėką už jo stiprią poziciją, remiant Lietuvos laisvės viltis ir dėl jo opozicijos už norimą suteikti SSRS finansinę pagalbą per IMF.

Ryšium su pastaraisiais įvykiais Sovietų Sąjungoje yra galimybė, kad ESBK gali ir nėįvykti arba būti perkelta kitur.

(Elta)

SERGA RAŠYTOJAS JURGIS GLIAUDA

Rašytojas Jurgis Gliauda liepos 4 atšventė 85 metų amžiaus sukaktį. Anksčiau jis gyveno Los Angeles mieste. Jau kuris laikas yra išsikėlęs arčiau savo sūnaus. Jo dabartinis adresas yra: 946 East Herring Ave., West Covina, CA 91790.

Šiuo metu rašytojas jau kuris laikas serga. Jį prižiūri žmona. Linkime daugelio knygų autoriui sveikatos, sustiprėti ir grįžti prie darbo stalo.

NEW YORKE

Kennebunkporte pranciškonų vienuolyno vasarvietėje buvo labai graži vasara. Svečių pilna. Pilnas ir miestelis, nes daug svečių iš tolimų miestų sutraukia čia esanti prezidento vasarvietė, gausūs užsienio didieji svečiai. Vienuolyno sodyba šiemet ypatingai graži. Tai tikras gėlynas. Aplinkui visur graži gamta. Malonu poilsiauti. Daug kas atvyko čia ir žuvauti. Čia atostogavo Aleksandras ir Irena Vakseliai iš New Yorko. Vytautas Alksninis su savo broliu Algiu buvo atvykę specialiai žuvauti. Atostogavo Irena Dičpinigaitienė, Alina Staknienė, Jonas Pašukonis, Eugenija Karpiūtė ir daug kitų. Vyko ir specialios meninės programos, ateitininkų studijų ir poilsio savaitė.

Solistės, atvykusios iš Lietuvos, Aldona Vilčinskaitė-Kisielienė ir Asta Krikščiūnaitė, pasilieka dar kurį laiką Amerikoje. Abi gavo stipendijas pasitobulinti. Aldona Vilčinskaitė-Kisielienė pati dėsto dainavimą Vilniaus konservatorijoje, dabar dainavimo studijas tęs Columbijos universitete. Asta Krikščiūnaitė studijuos pas privatų garsų balso mokytoją. Dabar jos gyvena Manhattane.

Poeto Aleksandro Radžiaus nauja poezijos knyga *Keliaujame abu, mėnuli* jau surinkta ir parengta spausdinti pranciškonų spaustuvėje. Leidžia *Darbininko* laikraštis. Knyga turės 64 puslapius. Poetas yra didelis astronomijos mėgėjas, prirašęs daugel straipsnių apie astronomiją, Amerikos tolimųjų erdvių tyrinėjimą. Poetas gyvena Baltimorėje. Tai bus jo ketvirtas eilių rinkinys. Pirmas — *Paukščių takas* išleistas 1961 m.; antras rinkinys — *Baltas mėnulio miestas* — 1975; trečias rinkinys — *Priimk mane, mėnuli*, 1980. Visoje jo poezijoje vyrauja astronomija, astronominiai vardai, vaizdai ir filosofinės mintys apie visatą.

BALTŲ PARODA FLORENCIJOJE

Florencijoje rugsėjo 6 bus atidaryta bene pirmoji Vakaruose Baltų tautų senosios civilizacijos ir kultūros plataus masto paroda. Ją rengia Varšuvos valstybinis muziejus, Balstogės vaivadijos muziejus drauge su Florencijos parodų centru. Paroda vyks garsiuosiuose Florencijos Sinjorijos rūmuose — Palazzo Vecchio iki lapkričio septynioliktosios.

Kaip rašo italų spauda, ši didelė paroda suteiks progą Italijos ir kitų kraštų tyrinėtojam, taip pat plačiajai visuomenei, arčiau susipažinti su Baltijos jūros pakrantėje įsikūrusių vadinamų Baltų tautų civilizacijos ir kultūros turtais, nuo geležies amžiaus pradžios penktajame šimtmetyje prieš Kristaus gimimą iki keturioliktojo mūsų eros šimtmečio.

Belieka apgailestauti, kad pagal spaudos pranešimus, parodoje nedalyvauja Lietuvos muziejai, kuriuose yra taip pat sukaupta daug labai vertingos ir retos medžiagos apie Baltų proistorės ir vėlesnių laikų civilizaciją bei kultūrą. Spauda atkreipia dėmesį, kad senųjų Baltų kultūros paroda Florencijoje idealiai siejasi su Venecijoje dabar vykstančia Keltų civilizacijos bei kultūros paroda.

Kiekvienas būkime lietuviškos spaudos platintojas.

DARBININKAS

NEW YORKE

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Administr. .....(718) 827-1351
Redakcija. .....(718) 827-1352

Spaustuvė .....(718) 827-1350
Vienuolynas ...(718) 235-5962
Vyskupas ... (718) 827-7932
Salė (kor.) .....(718) 827-9645
Salės adm. ....(718) 235-8386

Darbininko
redakcijos FAX
718 827 - 2964

Dr. Irena Vaišvilaitė, meno istorikė, iš Romos rugpjūčio 21 atvyko į Kennebunkporto pranciškonų vienuolyną. Ji tvarkys, redaguos ir baigs rašyti nebaigtus Tėv. dr. Viktoro Gidžiūno OFM, istorinius raštus. T. Viktoras dirbo prie didesnės monografijos apie žymųjį pranciškoną gamtininką Tėv. Jurgį Ambroziejų Pabrėžą. Buvo surinkęs daug medžiagos. Ši studija taip ir liko nebaigta. Prie jos ir teks daktarei daugiausia dirbti. Tėv. V. Gidžiūno, OFM, visas archyvas yra perkeltas į Alkos muziejų Putname. Ten viešnia greitai ir vyks.

Vladas Balsys, gyvenęs St. Petersburg, FL, mirė rugpjūčio 25, sekmadienį. Anksčiau jis su šeima gyveno New Yorko apylinkės įvairiose vietose, paskutiniu laiku gyveno Douglastone. Išėjęs į pensiją, išsikėlė į St. Petersburg, FL. Liko žmona Albina, sūnus Raimundas, kadaise talkinęs Tryptiniui, dirbęs Maironio lituanistinėje mokykloje ir mokęs tautinių šokių. Dar liko ir kitas sūnus.

Janina Gerdvilienė, anksčiau gyvenusi Woodhavene, dabar gyvenanti St. Petersburge, FL, yra atvykusi pasisvečiuoti į New Yorką ir yra sustojusi pas savo dukrą.

Antanas Masionis, gyvenęs Fair Lawn, NJ, išsikėlė gyventi į Philadelphia, PA, kur gyvena jo dukra Teresė Gečienė. A. Masionis dabar rašo savo prisiminimus. Lietuvoje jis buvo pedagogas, mokytojas, visuomenės veikėjas. Taip pat mokytojavo ir Amerikoje.

Dail. Kazimieras Žoromskis, prieš kokį penketą metų iš New Yorko išvykęs ir apsigyvenęs Vilniuje, ten vedęs meno istorikę Kristiną Miklaševičiūtę, rugpjūčio 29, ketvirtadienį, su žmona atvyksta į New Yorką pasisvečiuoti. Dar neaišku, kur jis apsistos.

KARGO Į LIETUVĄ BE MUITO! Siunčiame SAS oro linija į Rygą. Siuntinius atsiimti Rygos muitinėje. Minimumas 110 lbs arba 50 kg. Kaina $1.55 už svarą. Galima siųsti naujus ir dėvėtus drabužius, batus, medžiagas, maistą bei nereceptinius vaistus. Kreiptis į: **G.T. INTERNATIONAL,** 9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills, IL 60457. Tel. 708 430-7334.

Minske (USSR) parduodamas automobilis — 1990 m. Moskvitch, labai mažai vartotas, kaip naujas. Skambinti į Baltimorę telef. 301 653 - 7976, prašyti Arkady. (sk)

Vilniuje, Antakalnio rajone, parduodamas 4 nepereinamų kambarių butas. Be to, mūrinis garažas, sodų namas (dviejų aukštų) ir automobilis VAZ 2108. Skambinti vakarais nuo 7 iki 8 val. tel. 718 266 - 7651.

55 SVARUS MAISTO PRODUKTŲ pristatome į namus Lietuvoje: mėsa, olandiškas sūris, šprotai, aliejus, kondensuotas pienas, cukrus, miltai, ryžiai, kruopos, kava, arbata, prieskoniai, $95. — **MĖSOS GAMINIAI** aukščiausios kokybės: Panevėžio filė, žemaičių dešra, sprandinė, medžioklinės dešrelės, servilatas, 22 svarai, $95. Mažesnis siuntinys $65. **TRANSPAK,** 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. 312 436 - 7772.

Lietuvos Žmogaus teisių gynimo asociacija, ryšium su karinio stovio įvedimu Lietuvoje antikonstitucinio perversmo Sovietų Sąjungoje metu, kreipėsi pagalbos į Jungtines Tautas ir kitas tarptautines organizacijas. Kreipimąsi pasirašė L. Baškauskaitė, V. Petkus ir A. Buračas. Kadangi nebuvo kitų priemonių tą atsišaukimą perduoti, jiems patalkino CNN-TV ir Lietuvių Informacijos Centrui jį persiuntė.

Renata ir Raimundas Pauliai liepos 11 susilaukė pirmgimio sūnaus Viktoro Aleksandro. Pirmuoju vaikaičiu džiaugiasi Angelė (Barkauskaitė) ir Romas Nelsai, Bronė (Kulytė) ir Vytautas Pauliai, o provaikaičiu — Anastazija Kulienė, Pranė Paulienė ir Elena Nelsienė.

Klaipėdos krašto atvadavimo šventė — minėjimas, rengiamas šaulių kuopos, bus sausio 19 Kultūros Židinyje.

Kęstutis Miklas Liet. Bendruomenės New Yorko apygardos pirmininko yra įgaliotas sudaryti nominacinę komisiją, kuri surastų kandidatus į naują apygardos valdybą. Dabartinis pirmininkas Vytautas Alksninis antrai kadencijai nebekandidatuoja, nes išsikelia gyventi į Giraitę. Dabar iki šiol gyvena Glen Cove, L.I.

Amerikos lenkai sveikina lietuvius

Patyrę, kad Lenkija pripažino Lietuvos nepriklausomybę ir šiuo metu pradėjo diplomatinę veiklą tam žygiui įgyvendinti, Lietuvių-Lenkų Kultūros centras New Yorke savo ir Amerikos lenkų vardu sveikina Amerikos lietuvius ir Lietuvai linki daug sėkmės savo tautinio orumo ir valstybingumo atstatyme.

Romas Pukštys, TRANSPAK firmos savininkas, vėl vyksta į Lietuvą rugsėjo mėn. **Pervedami doleriai, palikimai. Priima užsakymus automobiliams.** Atsiskaityti iki rugsėjo 10. **TRANSPAK,** 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. 312 436-7772.

"ŽAIBAS" NR. 6 – MAISTO PRODUKTAI bus pristatyti Jūsų nurodytu adresu bet kur Lietuvoje: 10 sv. miltų, 10 sv. cukraus, 6 sv. ryžių, 29 oz. dežė persikų, 4 sv. valg. druskos, dėžė ananasų, 2 dėž. džiovintų slyvų, 2 dėž. razinų, 64 oz. aliejaus, 1 dėž. įvairių arbatų, 39 oz. pupelių kavos, 12 oz. kakavos. Pilna kaina $100.00. Kreiptis: "ŽAIBAS", 9525 South 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. Telef. 708 430-8090.

NAUJAS "ŽAIBO" NR. 11! Miltų 10 sv., cukraus 10 sv., ryžių 6 sv., aliejaus 64 oz., 8 O'Clock pupelių kavos 39 oz., mėsos konservai: 2 dėž. kumpio (1 kg), 2 dėž. liežuvio drebučiuose (0.65 kg), 2 dėž. vištienos savo sultyse (0.65 kg). Pilna kaina $100.00. Bus pristatyta bet kurioje Lietuvos vietovėje per 10 darbo dienų. "ŽAIBAS", 9525 So. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457 — tel. (708) 430 - 8090.

Skubiai ieškoma moteris prižiūrėti vyresnio amžiaus ligonį. Skambinti į New Jersey telef. 1 - 609 - 461 7899.

Neužmirškime lietuviškos knygos. Ji šaukte šaukiasi mūsų pagalbos.

KENNEBUNKPORT, MAINE

TĖVO PAULAUSKO, OFM, PRIMICIJOS

Lietuvių Pranciškonų koplyčioje rugpjūčio 11, sekmadienį, 11:15 val. dalyvaujant daugeliui lietuvių ir kitataučių, įvyko Lietuvos pranciškono kun. Stanislovo Paulausko primicijos. Gimęs Lietuvoje, Tėvas Stanislovas kunigu įšventintas Salzburge, Austrijoje, kur jis sugrįš studijuoti Šventojo Rašto.

Provinciolas Tėvas Placidas Barius, OFM, papasakojo apie Tėvą Stanislovą, pabrėždamas jo gabumus ir palinkimą kalboms. Tarp kalbų, kurias moka, yra arabų ir hebrajų.

Mišios buvo iškilmingos — koncelebravo septyni kunigai. Per mišias giedojo solistė iš Lietuvos Danutė Grauslytė, Tėvo Bernardino Grauslio, OFM, brolio duktė. Primicijantas pasakė jausmingą pamokslą lietuviškai ir angliškai. Pamaldos baigtos giesme "Marija, Marija".

E. V.

NY šaulių kuopos valdyba, kuriai pirmininkauja Kęstutis Miklas, posėdžiavo rugpjūčio 25, sekmadienį, pas šaulį Vacį Butkį. Šiemet kuopa mini savo veiklos 20 metų sukaktį. Nutarta tą sukaktį paminėti drauge su Klaipėdos Krašto atgavimo švente sausio 19 d. Taip bus patogiausia. Bus surastas specialus paskaitininkas ir atsikviestas jaunas solistas ar solistė iš Lietuvos. Ta proga išleidžiamas šaulių kuopos sukaktuvinis leidinys, gausiai iliustruotas, su sveikinimais. Renginys bus didžiojoje Kultūros Židinio salėje, su vaišėmis.

Newarko arkivyskupijoje yra trejos didelės katalikų kapinės: Gate of Heaven, East Hanover, NJ, St. Gertrude, Colonia, NJ, Holy Cross, North Arlington, NJ. Visose trejose kapinėse yra pastatyti dideli ir puošnūs mauzoliejai su koplyčiomis. Tų visų trijų mauzoliejų vitražus ir mozaikas sukūrė lietuvis dailininkas Albinas Elskus, gyvenąs Manhattane.

ADVOKATAS, pradedantis dirbti su Nepriklausoma Lietuva, **IEŠKO SEKRETORĖS,** kuri gerai vartotų anglų ir lietuvių kalbas, būtų prityrusi sekretorės darbe; turi mokėti naudoti Word processor. Kreiptis: Marius Jakulis Jason, Felse & Lynch, 805 Third Ave., New York, NY 10022. Tel. (212) 688-9200.

Pranciškonas iš Lietuvos Tėv. Stanislovas Paulauskas, OFM, rugpjūčio 11 laiko primicijas Šv. Antano vienuolyno koplyčioje, Kennebunkport, Maine. Iš k.: Tėv. Jurgis Gailiušis, OFM, provincijolas Tėv. Placidas Barius, OFM, primicijantas Tėv. Stanislovas Paulauskas, OFM, Tėv. Jonas Bacevičius, OFM, prel. Vytautas Balčiūnas, Tėv. Petras Baniūnas, OFM. Nuotr. Vytauto P. Sužiedėlio

JUODOJO KASPINO DIENA – DEMONSTRACIJA PRIE JUNGTINIŲ TAUTŲ

Kad primintų visam pasauliui Ribbentropo — Molotovo paktą, kuriuo prieš 52 metus Pabaltijo kraštai neteko savo nepriklausomybės ir pateko į Sovietų Sąjungos nasrus, pastaraisiais metais rugpjūčio 23-čioji buvo pradėta vadinti Juodojo kaspino diena. Ta diena buvo skirta demonstracijoms, reikalaujant, kad Pabaltijo kraštams būtų sugrąžinta laisvė ir nepriklausomybė.

Ir šiemet ji nebuvo pamiršta. Ji buvo minima ne tik Pabaltijo kraštuose, bet ir daugelyje vietovių šiame kontinente, — Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Kanadoj.

New Yorke ji buvo paminėta rugpjūčio 23, penktadienį, demonstracijomis Dag Hammarskjöld Plaza aikštėje priešais Jungtinių Tautų būstinę. Nežiūrint darbo dienos, į šią demonstraciją vis dėlto susirinko per 200 pabaltiečių. Daugumą sudarė lietuviai, atrodo, dėl to, kad šią demonstraciją organizavo Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos Greitosios akcijos komitetas. Daug moterų demonstravo pasipuošusios tautiniais drabužiais. O vėliavų buvo tikras miškas. Ir jos daugiausia buvo mūsų trispalvės. Tarp jų kur-nekur plevėsavo ir latvių bei estų trispalvės, taip pat ir viena kroatų vėliava.

Demonstracijos dalyviai žygiavo ratu apie atitvertą aikštelę, kurioje buvo sudėti glėbiai gėlių ir aibės uždegtų žvakučių atminčiai šiemet žuvusių dėl Lietuvos laisvės.

Demonstracijos oficialioji dalis pradėta 11 val. 30 min. kun. K. Pugevičiaus invokacija ir žodžiu angliškai visų lietuvių vardu. Buvo ir kitų kalbėtojų. Trumpus žodžius tarė NY LB apygardos valdybos pirmininkas V. Alksninis bei latvių ir estų atstovai. Tuo metu buvo sugiedota "Lietuva brangi". Visai demonstracijos programai vadovavo LB Queens apylinkės pirmininkė R. Česnavičienė.

Demonstracija užsitęsė daugiau nei dvi valandas. Ji buvo užbaigta sugiedant JAV ir Lietuvos himnus.

Demonstracijos metu buvo renkami parašai peticijai prezidentui Bushui, reikalaujant, kad jis nedelsdamas pripažintų Pabaltijo kraštų nepriklausomybės statusą ir jų vyriausybes. Toliau toje peticijoje prezidentas prašomas paveikti Sovietų Sąjungą, kad būtų atitraukti Sovietų daliniai, tuo sustabdant jų vykdomus tolimesnius terorizmo aktus. Šią peticiją su demonstracijos dalyvių parašais pabaltiečių delegacija nunešė į JAV misiją prie Jungtinių Tautų. Lietuviams šioje delegacijoje atstovavo Daiva Kezienė.

Peticiją priimdamas, JAV ambasadoriaus patarėjas Phillip Arnold pažadėjo, kad ji bus perduota prezidentui. Savo žodyje jis užtikrino, kad JAV prezidentas yra už pilną Pabaltijo kraštų laisvę ir nepriklausomybę.

Reikia paminėti, kad į šią demonstraciją atkreipė dėmesį visos pagrindinės New Yorko televizijos stotys ir spauda. ABC, CBS, NBC ir WPIX televizijos stotys filmavo demonstracijos eigą. Matėsi ir ITT radijo bei Associated Press žinių agentūros reporteriai. Vakare ši demonstracija buvo transliuojama visais šių stočių kanalais. Ji ypatingai plačiai buvo pristatyta CBS televizijos 5 val. vakaro žinių programos metu. Joje buvo rodomos vaizdajuosčių ištraukos apie žudynes Medininkuose ir užimant Vilniaus televizijos bokštą. Taip pat buvo perduodami pasikalbėjimai su latvių atstovais ir su D. Keziene, kuri tikrai efektingai supažindino su Pabaltijo kraštų laisvės klausimu.

Greitosios akcijos komitete darbuojasi Ramutė Česnavičienė, Vida Jankauskienė, Daiva Kezienė, Tomas Lora ir Ann Morrisey. Demonstracija surengta greitomis, patyrus, kad niekas nesiruošia tos sukakties minėti. Skubiai buvo gautas leidimas ir parengta peticija. Ši sėkminga demonstracija sušaukta per porą dienų telefonais ir asmeniškai, nes jau nebuvo laiko prašyti talkos iš spaudos ar radijo.

Kęstutis Miklas

APREIŠKIMO PARAPIJOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 8 Apreiškimo parapijoje rengiamas iškilmingas Tautos šventės minėjimas su įvairia programa. Iškilmingos mišios bus koncelebruojamos.

Mišių metu giedos solistės Aldona Vilčinskaitė-Kisielienė ir Astra Krikščiūnaitė. Bus ir speciali rinkliava Lietuvių Religinės Šalpos reikalams.

Po pamaldų visi persikels į Kultūros Židinio kiemą. Čia veiks įvairūs laimėjimai, bus lietuviškų valgių, gėrimų. Pradžioje bus vėliavų pakėlimas, sugiedoti himnai. Taip pat bus loterijų traukimai.

Visi kviečiami atsilankyti ir draugystėje pasitikti ateinantį linksmą rudenėlį. Kviečia parapijos komitetas ir klebonas.

NAUJOS VAIZDAJUOSTĖS APIE ĮVYKIUS LIETUVOJE

Gautos dvi naujos vaizdajuostės apie paskutinius įvykius Lietuvoje — apie Medininkus ir Lietuvos sporto žaidynes.

Medininkų įvykių vaizdajuostė yra 45 minučių ilgumo. Jos kaina — 25 dol.

Sporto žaidynių vaizdajuostė — dviejų valandų. Kaina — 35 dol.

Abi vaizdajuostės pagamintos žymaus fotografo Viktoro Kapočiaus.

Užsakymus priims *Darbininko* redakcija. Skambinti: 718 827 - 1352, ar rašyti į *Darbininko* redakciją: 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

Vaizdajuostė iš paskutinės savaitės: paskutinieji sukilimo įvykiai Lietuvoje, jau yra gauta Amerikoje. Laikas — 2 valandos. Filmavo Viktoras Kapočius. Kaina 35 dol. Galima užsisakyt *Darbininko* redakcijoje.

Juodojo kaspino dienos proga, prisimenant Molotovo-Ribbentropo pakto pasirašymą, demonstracijose prie Jungtinių Tautų buvo prisiminti ir žuvusieji dėl pabaltiečių laisvės. Gatvėje juodu kaspinu buvo atitvertas kampas, padėti vainikai, aplinkui uždegtos žvakės pagerbiant žuvusius Medininkuose. Nuotr. Vytauto Maželio